

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก "

ของ ภาคิน จันทิมา

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพร เมืองแก้ว)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์วดี พัฒนถาบุตร)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริโชค วรรณรัตน์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	ภาคิน จันโหมมา
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒน์วดี พัฒนถาบุตร
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลซ์ วรรณรัตน์จิตร
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ส.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2567
คำสำคัญ	พฤติกรรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง, เด็กปฐมวัย, จิตวิทยาเชิงบวก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 413 คน โดยใช้กรอบแนวคิด PERMA model วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติวิเคราะห์ multiple regression analysis

ผลการศึกษา พบว่า ระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อยู่ระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 97.75 คะแนน (S.D.=8.53) ตัวแปรที่สามารถทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกได้ ได้แก่ ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวกมากที่สุด ($\beta=3.03$) รองลงมาสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ($\beta=1.92$, $p < .001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งในจังหวัด
พิษณุโลก ควรมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเลี้ยงเด็กปฐมวัยแบบเชิงบวกเสริมสร้างศักยภาพ
ผู้ปกครองในด้านความรู้การดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและ
พัฒนาการเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เอื้อต่อการเลี้ยงดูเด็ก
ปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

Title	FACTORS AFFECTING PARENT BEHAVIORS IN EARLY CHILDHOOD CARIES WITH POSITIVE PSYCHOLOGY IN CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATION PHITSANULOK PROVINCE.
Author	Parkin Jantoma
Advisor	Assistant Professor Pattanawadee Pattanathaburt, Ph.D.
Co-Advisor	Assistant Professor Civilaiz Wanaratwichit, Ph.D.
Academic Paper	M.P.H. Thesis in Public Health Program, Naresuan University, 2024
Keywords	Parenting behaviors, Early childhood children, Positive Psychology

ABSTRACT

The purposes of this research are: 1) to study the level of behavior of parents in fostering early childhood children with a positive psychology approach, and 2) to study factors influencing parents' behavior in fostering early childhood children with a positive psychology approach in child development centers under local administrative organizations in Phitsanulok province. This cross-sectional study included a sample of 413 parents of children in child development centers under local administrative organizations in Phitsanulok province and utilized the PERMA Model. Descriptive statistics and multiple regression analysis were used to analyze data.

The study results showed that the level of behavior of parents in fostering early childhood children with a positive psychology approach was found to be in a fair level ($\bar{x} = 97.75$, $S.D.=8.53$). The most influential predictor was awareness of positive learning management ($\beta=3.03$), followed by the external and internal environment conducive to parenting ($\beta=1.92$, $p < .001$) significant at the 0.01 level.

In conclusion, local administrative organizations and child development centers within Phitsanulok Province should initiate programs that promote positive early childhood development, enhance parental knowledge in fostering and supporting early childhood development, promote positive attitudes towards positive psychology and early childhood development, and create home environments conducive to appropriate early childhood upbringing.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนาวดี พัฒนถาบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริไลซ์ วนรัตน์วิจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพร เมืองแก้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง วงศ์วัฒน์ ที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก เทศบาลตำบลทุกแห่งในจังหวัดพิษณุโลก และองค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่คำมัน ที่อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย รวมทั้งทีมผู้ช่วยในการทำวิจัยทุกท่าน บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล และที่สำคัญขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่สละเวลาในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวและกัลยาณมิตรทุกท่านที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเสมอมา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ภาคิน จันโธมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	จ
ประกาศคุณูปการ.....ช	ช
สารบัญ.....ซ	ซ
สารบัญตาราง.....ญ	ญ
สารบัญภาพ.....ฉ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....58	58
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....58	58
คำถามการวิจัย.....62	62
วัตถุประสงค์การวิจัย.....62	62
สมมติฐานการวิจัย.....62	62
ขอบเขตของการศึกษา.....62	62
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย.....62	62
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....58	58
แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย.....58	58
ความสำคัญของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.....65	65
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลี้ยงดู.....68	68
แนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกและการเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก.....72	72
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง.....74	74
กรอบแนวคิดการวิจัย.....81	81

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือในการวิจัย	62
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	65
การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	67
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย	58
ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทักษะคดี เกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อ ต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และพฤติกรรมการส่งเสริม พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก	62
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองใน การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก	66
บทที่ 5 บทสรุป	58
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผลการวิจัย	61
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	73
ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1	แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกรายอำเภอ	59
ตาราง 2	แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย	61
ตาราง 3	แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกโดยการแบ่งตามสัดส่วนประชากร	61
ตาราง 4	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลผู้ปกครอง	58
ตาราง 5	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลเด็กปฐมวัย	61
ตาราง 6	แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	62
ตาราง 7	แสดงระดับทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง	63
ตาราง 8	แสดงระดับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู	63
ตาราง 9	แสดงระดับความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก	64
ตาราง 10	แสดงพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง	64
ตาราง 11	แสดงสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความรู้เกี่ยวกับการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการ เรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครองและพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก	65
ตาราง 12	แสดงวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตาม	66
ตาราง 13	แสดงการวิเคราะห์หาค่า Durbin-Watson	67
ตาราง 14	แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองภายในตัวแปรต้น	69
ตาราง 15	แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการ เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วน ท้องถิ่นภายในจังหวัดพิษณุโลก (n = 413)	70

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1	แสดงกราฟการพัฒนาทางสมอง (ศีรษะ สมอง ไขสันหลัง ตา).....62
ภาพ 2	แสดงปัจจัยเชื่อมโยง 3 ประการที่สัมพันธ์กัน.....68
ภาพ 3	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย 82
ภาพ 4	แสดงกราฟการแจกแจงข้อมูลของพฤติกรรมการเล่นตุ๊กตูปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก มีการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติ (Normality) 67
ภาพ 5	แสดงค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน 68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปีคริสต์ศักราช 2015 หรือปีพุทธศักราช 2558 พัฒนาการเด็กปฐมวัยกลายเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs: Sustainable Development Goals) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนด (United Nations: UN) เป้าหมายระดับโลกรวมถึงความมุ่งมั่นที่จะสร้างความมั่นใจว่าภายในปีพุทธศักราช 2573 เด็ก ๆ ทุกคนจะสามารถเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและโอกาสในการเรียนรู้ปฐมวัยอย่างเท่าเทียมกัน (UNICEF, 2021) พัฒนาการของเด็กปฐมวัยมีหลายมิติครอบคลุมหลายด้านทั้งความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก ได้แก่ ร่างกาย สังคม อารมณ์และจิตใจ โดยทั่วไปพัฒนาการที่ดีต่อสุขภาพจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่คาดเดาได้และทั่วไป เมื่อโตขึ้นสมองจะโตขึ้นและพัฒนา เด็กจะเรียนรู้ทักษะที่ซับซ้อนมากขึ้นและมีอิสระมากขึ้น อย่างไรก็ตามเด็กสามารถพัฒนาในจังหวะที่ต่างกันและอาจถึงขั้นพัฒนาการที่สำคัญในช่วงเวลาที่ต่างกัน สิ่งที่ต้องรู้ว่าเป็นพัฒนาการของเด็กตามปกติก็แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมเนื่องจากความคาดหวังและกลยุทธ์การเลี้ยงดูอาจแตกต่างกัน ไม่เพียงแต่ในแต่ละประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลุ่มวัฒนธรรมชาติพันธุ์หรือศาสนาภายในประเทศเดียวกัน (UNICEF, 2020) แม้จะมีความแตกต่างกันในการพัฒนาของเด็กแต่ละคนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมและบริบทในแง่ของการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาปฐมวัย ถ้าเด็กทุกคนได้รับประโยชน์จากสภาพแวดล้อมที่เพียงพอและสมบูรณ์จะสามารถอยู่รอดเจริญเติบโตและพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยระบุว่า “เด็กมีสิทธิที่จะพัฒนาให้อยู่ในระดับสูงสุดเท่าที่จะทำได้” (UNICEF, 2020)

สถานการณ์พัฒนาการสมวัยของเด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุ 0-5 ปี ในประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ.2564 - 2566 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 83.14, 85.32 และ 79.72 ตามลำดับ (เป้าหมายมากกว่าร้อยละ 86) และยังมีพบเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ร้อยละ 27.31, 24.26 และ 22.46 ตามลำดับ (กระทรวงสาธารณสุข, 2566) ข้อมูลจำแนกรายเขตสุขภาพ พบว่า 3 อันดับของเขตสุขภาพที่มีร้อยละพัฒนาการสมวัยต่ำที่สุด ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 4, เขตสุขภาพที่ 12 และเขตสุขภาพที่ 2 ร้อยละ 69.00, 78.03 และ 78.53 ตามลำดับ เขตสุขภาพที่ 2 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ พบว่า มีเพียง 2 จังหวัดที่พัฒนาการเด็กปฐมวัย ไม่เกินร้อยละ 86 คือ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์

จากการประชุมสรุปผลการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ให้ข้อสรุปเรื่องพัฒนาการเด็ก ดังนี้ เป้าหมายการคัดกรองเด็กปฐมวัย ปี 2564 จำนวน 816,841 ราย สามารถคัดกรองได้จำนวน 744,431 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.1 เด็กที่มีพัฒนาการสมวัย 532,555 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.6 และเด็กพบปัจจัยที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งคือผู้ปกครองเลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย และประการที่สอง คือเด็กขาดสารอาหารจำพวกออร์แกนิก เช่น กลีโอฟาไมด์ ไอโอดีน เป็นต้น (สำนักตรวจราชการกระทรวง, 2564) สถานการณ์ปัญหาเด็กบกพร่องทางพัฒนาการของไทยในปัจจุบันพบว่า เด็กมีพัฒนาการล่าช้าเฉลี่ย 240,000 คนต่อปี จากการสำรวจพบว่า เด็กร้อยละ 30 จะมีปัญหาการพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่งล่าช้า และในจำนวนนี้ร้อยละ 5 มักเป็นเด็กออทิสติก โดยปัจจัยสำคัญคือ การขาดการดูแลตั้งแต่วัยแรกเกิด - 5 ปี อย่างต่อเนื่อง (พรรณพิมล วิบุลากร, 2564) ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้สมวัยตามช่วงอายุที่เหมาะสม

เด็กในช่วงปฐมวัยหรือตั้งแต่อายุ 2 - 5 ปี เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดสำหรับการเจริญเติบโตและพัฒนาการทุก ๆ ด้าน เด็กที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของชีวิตที่ดีในอนาคต (รวี ศิริปริชยากร และขวัญใจ จริยาทัศน์กร, 2561) ปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคนคือ ต้นแบบ ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมของ Bandura ได้กล่าวว่า อะไรที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ผ่านประสบการณ์ตรง เด็กสามารถเรียนรู้ได้จากการดูต้นแบบเช่นกัน ทั้งนี้ต้นแบบอาจเป็นบุคคลในชีวิตจริง หรือบุคคลในวรรณกรรม หรือสื่อต่าง ๆ (สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์, 2550) เด็กสามารถเรียนรู้ได้ผ่านประสบการณ์ ดังนั้น เมื่อเด็กสังเกตและเลียนแบบจากสิ่งรอบข้าง จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมแบบนั้น หากครอบครัวที่บ้านมีการใช้ความรุนแรง เด็กก็จะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวตามสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ กลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในทางกลับกันหากอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ให้ความรักซึ่งกันและกัน จะทำให้เด็กมีความสุข อ่อนโยน การตีกันลูกเป็นหนึ่งในหัวข้อการเลี้ยงดูที่มีการถกเถียงกันมากที่สุด ในขณะที่กุมารแพทย์และผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่ไม่แนะนำให้ตีลูก เนื่องจากงานวิจัย พบว่า การตี การตบ และการลงโทษด้วยวิธีอื่น ๆ ทางกาย จะส่งผลในทางลบทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่ดี ในกรณีเดียวกันการดูการว่ากล่าวเด็กจะส่งผลถึงสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของเด็กในระยะยาว การใช้อารมณ์ดุร้ายหรือตีเด็กไม่สามารถทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ อาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กแยลง เด็กที่ถูกตีส่วนใหญ่จะรู้สึกถึงความเจ็บปวดที่เกิดกับร่างกายและจิตใจเมื่อถูกพ่อแม่ที่เขารักตี มากกว่าการจดจำสาเหตุที่ทำให้เขาถูกตี จากการวิจัยพบว่า เด็กอายุต่ำกว่า 3 ขวบครึ่งที่เคยถูกตี เช่น ที่ก้น เมื่ออายุ 5 ขวบครึ่งจะมีโอกาสมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่น นั่งอยู่นิ่ง ๆ ไม่ได้ รักษาสุขภาพไม่ได้ หรือมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น (กูโซ โทคิโกะ, 2019)

ผลการวิจัยการอบรมเลี้ยงดูเชิงบวกของมารดาที่ทักษะทางสังคมของเด็ก พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเชิงบวกของมารดา ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ การพูดคุยตอบโต้ ความสม่ำเสมอ และการอบรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกเชิงเส้นตรงกับทักษะทางสังคมของเด็ก ได้แก่ ความร่วมมือและการควบคุม นั่นคือถ้าเลี้ยงดูเด็กแบบดูแลเอาใจใส่มากขึ้น เด็กก็จะมีพฤติกรรมที่ดีเพิ่มขึ้นมากด้วยเช่นกัน (Koblinsky et al., 2006) การศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์และพัฒนาการทางสติปัญญาใช้เด็ก 2 คน อายุ 13 เดือน วัด IQ ได้ 46 อีกคนหนึ่งอายุ 16 เดือน มี IQ 35 ทั้งคู่เป็นเด็กกำพร้าและถูกส่งตัวมายังสถานเลี้ยงเด็กปัญญาอ่อน โดยมีหญิงปัญญาอ่อนเป็นคนเลี้ยงดูทำหน้าที่แทนแม่ให้แก่เด็กทั้งสองอีก 6 เดือนต่อมาได้ทำการทดสอบเกี่ยวกับพฤติกรรมทั่ว ๆ ไปของเด็ก ปรากฏว่าการตอบสนองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดจากลักษณะไม่ยินดีในวัยในตอนต้นมาเป็นลักษณะมีชีวิตจิตใจและที่สำคัญคือ IQ ของเด็กทั้งคู่ได้เพิ่มขึ้น 31 คะแนน และ 52 คะแนน ตามลำดับ (Skeels & Dye, 1939) ดังนั้นการเลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องมีความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ใช้ศาสตร์และศิลป์ปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงดูเพื่อให้เด็กสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพ วิธีการเลี้ยงดูเด็กปราศจากการตีโดยการใช้อำนาจ 8 วิธี ดังนี้ 1) การทำโทษด้วยวิธีการให้รอคอย 2) การสูญเสียสิทธิพิเศษ 3) เพิกเฉยต่อการกระทำผิดเล็กน้อย 4) การสอนด้วยวิธีใหม่ ๆ 5) ใช้หลักการมีเหตุผล 6) ให้ลูกเรียนรู้ตามธรรมชาติหรือเรียนรู้จากความผิดพลาด 7) ได้รับรางวัลเมื่อลูกประพฤติดีและ 8) การชมเมื่อลูกประพฤติดี (Morin, 2020)

การเลี้ยงลูกเชิงบวก คือ การสร้างสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว มุ่งเน้นความสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่และลูกร่วมกับการสร้างวินัยเชิงบวก ซึ่งการเลี้ยงลูกเชิงบวกต้องเริ่มต้นที่พฤติกรรมของผู้ปกครอง เนื่องจากเด็กยังเล็ก ยังไม่สามารถปรับเข้าใจและรับรู้สภาพแวดล้อมรอบข้างได้ดีเท่าที่ควรแต่การที่พ่อแม่กระทำกับเด็กจะทำให้เด็กสร้างตัวตนของตัวเองขึ้นมา (ดวงรัตน์ วัจเกล้าแก้ว, 2560) จิตวิทยาเชิงบวก เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งในจิตวิทยาที่เป็นการทำความเข้าใจ อธิบาย และจัดการกับพฤติกรรมมนุษย์ที่ซับซ้อนได้ดีที่สุดโดยเฉพาะในทาง เชิงป้องกันเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้เกิดความหย่อนตัวของคนให้ต่อต้านกับอาการเจ็บป่วยทางจิตที่มนุษย์เราสามารถเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชนได้ (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000) จิตวิทยาเชิงบวกค่อนข้างเป็นเรื่องที่ใหม่ได้รับความนิยมน้อยกว่าทางจิตวิทยาทางวิทยาศาสตร์รวมทั้งการประยุกต์ใช้ทางด้านจิตวิทยา ส่วนมากจิตวิทยาเชิงบวกจะให้ความสนใจในการเรื่องมุ่งเป้าไปแค่ผู้ใหญ่เป็นหลัก ตัวอย่างเช่น การที่ผู้ใหญ่อยากมีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่ดี จำเป็นต้องมีความเข้าใจในตนเองและสิ่งรอบข้างนั้นคือการเรียนอย่างหนักและการอ่านหนังสืออย่างมาก ซึ่งมีหลายบทความในงานวิจัยที่ปรากฏถึงแนวคิดเหล่านี้ ในเมื่อก่อนหน้านี้มีงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและโครงสร้างความสนใจในจิตวิทยาเชิงบวกกับพัฒนาการได้รับความสนใจค่อนข้างน้อย นักจิตวิทยาเชิงบวกไม่มุ่งเน้นเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยและวัยรุ่นมากนัก ทั้ง ๆ ที่คุณลักษณะของจิตวิทยาเชิงบวก

ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี, ความคิดสร้างสรรค์, การเข้าใจตนเอง, คุณธรรมหลากหลายรูปแบบ และความเป็นอยู่ที่ดี มีแนวโน้มที่ควรจะเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย องค์กรทั้งหลายควรให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก ได้แก่ ครอบครัว, เพื่อน และโรงเรียน (Huebner et al., 2009) การสร้างรากฐานที่ดีตั้งแต่ปฐมวัย จะช่วยให้เด็กสามารถเติบโตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การที่เด็กมีพัฒนาการดี ควรเริ่มต้นจากผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่และเป็นต้นแบบที่ดี เพราะลักษณะพื้นฐานของผู้ปกครองอาจส่งผลลบและผลบวกต่อพฤติกรรมของลูก ทุกพฤติกรรมที่ดีที่ควรของลูกนั้นเกิดจากการเริ่มต้น ความสม่ำเสมอ และการปรับพฤติกรรม เริ่มต้นให้ลูกลองที่จะทำสิ่งต่างๆด้วยตัวเอง ความสม่ำเสมอในการทำ จนปรับเป็นนิสัยหรือพฤติกรรมที่ดี ผู้ทำวิจัยเห็นควรว่าถ้าหากอบรมบ่มเพาะให้เด็กมีคุณธรรมและเริ่มต้นพัฒนาการที่ดีตั้งแต่เด็กจะช่วยเป็นรากฐานให้เด็กสามารถเจริญเติบโตที่ดีขึ้นได้ในอนาคต ผลการวิจัยจิตวิทยาเชิงบวกสำหรับเด็กและวัยรุ่น: ด้านพัฒนาการ การป้องกันและการส่งเสริม ชี้ให้เห็นว่าการมีความหวัง การมองโลกในแง่ดี และการมองหาผลประโยชน์หรือข้อดีของเด็กมีผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและวัยรุ่น การส่งเสริมให้เด็กมีความหวัง และมองโลกในแง่ดีจะช่วยให้เด็กและวัยรุ่นมีศักยภาพในการทำงานในอนาคต (Kirschman et al., 2009)

ดังนั้นแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเชิงลึกของผู้ปกครองในการดูแลเด็กปฐมวัยหรือเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อหาแนวทางในการพัฒนางานด้านสาธารณสุขด้านพัฒนาการสมวัยให้ดียิ่งขึ้นโดยประยุกต์ใช้แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกของ มาร์ติน เซลิเกแมน (Martin Seligman) แบบจำลองเชิงความสุขเชิงทฤษฎีของเซลิเกแมน (PERMA) หรือ PERMA Model เนื่องจากมีความสอดคล้องคล้ายคลึงกับวิธีการเลี้ยงลูกเชิงบวกซึ่งเป็นหลักแนวคิดใหม่ที่ช่วยพ่อแม่จัดการอารมณ์ในการเลี้ยงลูก จะช่วยให้เราเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจในด้านอารมณ์และสิ่งที่เราสามารถทำได้เพื่อเพิ่มองค์ประกอบแต่ละส่วนให้ถึงชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุข องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ 1) ด้านความรู้สึกลึกซึ้งทางบวก 2) ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วม 3) ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี 4) ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของเด็ก และ 5) ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมายโดยผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย อีกทั้งเด็กวัยนี้สามารถเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จากการสังเกตสิ่งรอบข้างทำให้ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งผู้ปกครองจำเป็นต้องมีทักษะในการเลี้ยงลูกอย่างถูกวิธีเพื่อให้ลูกมีพัฒนาการและพฤติกรรมที่ดีตาม

คำถามการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทักษะที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู และความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 413 คน โดยใช้กรอบแนวคิด PERMA model

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

เด็กปฐมวัยในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เด็กที่มีอายุ 2-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก และพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย หรือบุคคลที่ดูแลเด็กปฐมวัยใกล้ชิดอย่างน้อย 6 เดือน

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้คำแนะนำ สั่งสอน ปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางวาจา และการกระทำโดยการใช้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้ง ทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้การอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ มุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การเรียนรู้และความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสมตามเกณฑ์

ทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง ความรู้สึกรู้สึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อจิตวิทยาเชิงบวก การให้ความสำคัญและการมองเห็นเป็นสิ่งที่สามารถประพฤติปฏิบัติได้

สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู หมายถึง การมีสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งสนับสนุนจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เช่น รายได้ต่อเดือนพอเพียงต่อการเลี้ยงดู ได้รับงบประมาณเงินบริจาคจากหน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชน หรือที่พักอาศัยเอื้อต่อการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้

ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก หมายถึง ผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญในการสร้างวินัยเชิงบวกให้แก่เด็ก มีการตั้งกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นภายในครอบครัว ให้เด็กรู้จักระเบียบ กฎกติกา มีวินัย และรู้จักรักษาเวลา แบ่งเวลาให้เหมาะสม หากเด็กไม่ปฏิบัติตามจะมีลงโทษที่ชัดเจน

การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) หมายถึง การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดของ PERMA Model ของ Seligman โดยที่ผู้ปกครองศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ค้นหาจุดแข็งของเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตใจ การมองเห็นคุณค่าของตนเองและคนรอบข้าง การมองโลกในแง่ดี การมีความหวังและการมีความสุข ผ่านประสบการณ์ความเป็นอยู่และเรียนรู้ผ่านการเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของเด็กแต่ละคน มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้สึกละเอียด (Positive Emotion) หมายถึง การที่ผู้ปกครองรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง ยับยั้งชั่งใจได้ มีทัศนคติในแง่บวก ไม่หงุดหงิดหรือโมโหเมื่อเด็กทำให้รู้สึกไม่พอใจ หรือดูกล่าวว่กล่าวหรือดีได้ก็อย่างรุนแรงเมื่อเด็กกระทำความผิด

2. ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (Engagement) หมายถึง การที่ผู้ปกครองและเด็กมีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เช่น การออกกำลังกาย การเล่นเกม การช่วยกันทำอาหาร ทำงานบ้าน หรือแม้กระทั่งการรับประทานอาหารร่วมกัน

3. ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี (Positive Relationships) หมายถึง การแสดงหรือบ่งชี้ให้เห็นถึงความรักซึ่งกันและกัน ความอบอุ่น หรือการดูแลเอาใจใส่ที่มีภายในครอบครัว เช่น การกอด การเล่นนิทานก่อนนอน การชื่นชม หรือการบอกรักซึ่งกันและกัน

4. ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (Meaning) หมายถึง การที่ผู้ปกครองสามารถวิเคราะห์ศักยภาพหรือความสามารถของเด็กได้ รับรู้ถึงข้อดีและข้อด้อยของเด็ก

5. ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของเด็ก (Accomplishment) หมายถึง การที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กได้ทำ หรือเรียนรู้ในสิ่งที่ชอบ เปิดโอกาสให้เด็กได้พบเจอประสบการณ์ใหม่ๆ และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น การไปเที่ยวด้วยกัน ซื้อของเล่นใหม่ที่เพิ่มทักษะหรือพัฒนาการให้แก่เด็ก

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง รูปแบบ หรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่แสดงให้เห็นถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีการแสดงออกถึงความรักใคร่ เอาใจใส่ มีความใกล้ชิด มีกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัย และแสดงให้เห็นถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการเลี้ยงดู ไม่ใช่ความรุนแรง มีการตั้งกฎกติกาภายในครอบครัว ให้รางวัลและให้บทลงโทษอย่างเหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้ทบทวนและรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องประกอบวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย
2. ความสำคัญของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลี้ยงดู
4. แนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกและการเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ความหมายของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ให้ความสำคัญหมายของเด็กปฐมวัยว่า เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551, 2551)

เด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 ได้ให้ความสำคัญ “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562, 2562)

เด็กปฐมวัย คือ เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน โดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นสิ่งที่มิใช่และเป็นอยู่ในตัวเด็กติดตัวเด็กมาตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นทารกและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เมื่อพิจารณาตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งมีพัฒนาการด้านความเจริญเติบโต วุฒิภาวะ การเรียนรู้และความต้องการต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงอายุและพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุแปดปีหรือเด็กปฐมวัย เป็นช่วงระยะที่สำคัญที่สุดของพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2550)

เด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ได้ให้ความหมายเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

เด็กปฐมวัยในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เด็กที่มีอายุ 2-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก และพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

ความหมายของพัฒนาการ

Good (1973) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง การทำงาน การจัดระเบียบส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งทำให้มีการเพิ่มพูนทั้งด้านขนาด ความแตกต่าง ความสลับซับซ้อน การผสมกลมกลืน ชีตความสามารถ ประสิทธิภาพ หรือก่อให้เกิดความเพิ่มพูนภาวะสุขถึงขีดสุดรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่มีความคงทนถาวรอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่ยาวนาน ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายหรือเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ก็ได้

Gardner (1983) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน คือ

1. ความเจริญทางด้านขนาด
2. ความเจริญทางด้านสัดส่วนของร่างกาย
3. การเปลี่ยนแปลงความซับซ้อน ทั้งด้านโครงสร้างและการทำหน้าที่
4. การมีสมรรถภาพในการทำหน้าที่ใหม่ๆ เกิดขึ้น
5. การสลายไปของส่วนต่าง ๆ รวมทั้งสมรรถภาพในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ด้วย

Hurlock (1972) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันไปตลอด ซึ่งเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจผสมผสานกันตลอดจนกระตุ้นให้บุคคลมีความสามารถที่จะจัดการควบคุมสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมี 4 ประเภท คือ

1. การเปลี่ยนแปลงด้านขนาด จะเห็นได้ชัดจากการที่เด็กเติบโตทั้งส่วนสูง น้ำหนัก ขนาดของลำตัว รวมทั้งอวัยวะและโครงสร้างภายในต่าง ๆ เช่น หัวใจ ปอด ลำไส้และกระเพาะอาหาร จะมีขนาดที่ใหญ่ขึ้น และทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของร่างกายมากขึ้น ในขณะเดียวกันสมองก็จะมีความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น การรู้จักคำศัพท์การมีเหตุผล การรับรู้ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเจริญไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านขนาด

2. การเปลี่ยนแปลงด้านสัดส่วน การขยายตัวด้านขนาดของเด็กจะควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงด้านสัดส่วน เด็กจะเปลี่ยนสัดส่วนไปเรื่อย ๆ และจะมีรูปร่างเหมือนผู้ใหญ่เมื่อเริ่มสู

วัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงด้านสัดส่วนนี้จะเกิดกับพัฒนาการทางสมองด้วย ซึ่งเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงจินตนาการในเด็กปฐมวัยที่เป็นไปในลักษณะที่ไม่เป็นจริง กลายเป็นการจินตนาการที่เป็นการวางแผนงานที่สร้างสรรค์ได้ทั้งนี้รวมทั้งความสนใจที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงวัยด้วย

3. ลักษณะเดิมหายไปโดยลักษณะที่เกิดในวัยเด็กหายไปเมื่อเติบโตขึ้น เช่น ฟันน้ำนม การคืบคลาน การพูดอ้อแอ้การใช้อารมณ์แบบเด็ก ๆ เป็นต้น

4. เกิดลักษณะใหม่ขึ้น อันเป็นผลมาจากวุฒิภาวะหรือจากการเรียนรู้เช่น การงอกของฟันแท้การคิดหาเหตุผล เป็นต้น

พัฒนาการ หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง (process of change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่ต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่วุฒิภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ (สุชา จันท์ธอม, 2540)

จากความหมายพัฒนาการพอสรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางด้านต่างๆตามช่วงวัยทั้งการเจริญเติบโตทางร่างกาย โครงสร้างอวัยวะภายในต่างๆ และการพัฒนาสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของพัฒนาการของเด็ก

พัฒนาการของเด็ก แบ่งได้หลายแบบ 4 ด้านใหญ่ๆ (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) คือ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development)

เป็นความสามารถของร่างกายในการทรงตัวและการเคลื่อนไหว โดยการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ (Gross Motor Development) เช่น วิ่ง, กระโดด, ปีนป่าย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กมือและตาประสานกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ (Fine Motor - Adaptive Development) เช่น ระบายสี, ไข้ช้อน, ตัดกระดาษ

2. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Cognitive Development)

เป็นความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับตนเอง เป็นกระบวนการทางจิตใจ (mental processes) ที่เราใช้คิด เรียนรู้ หาเหตุผล แก้ไขปัญหา และสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย พัฒนาการด้านภาษา (Language Development) และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor Development)

3. พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development)

เป็นความสามารถในการแสดงความรู้สึก และควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม ในอารมณ์ต่าง ๆ เช่น ยิ้ม, ร้องไห้, หัวเราะ, กลัว, เศร้า, เสียใจ, โกรธ รวมถึงการสร้างความรู้สึกที่ดี การนับถือตนเอง (self-esteem)

4. พัฒนาการด้านสังคม (Social Development)

เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น (personal-social) สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน (self-help, self-care) และรู้จักผิดชอบชั่วดี ประกอบด้วย พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) และพัฒนาการด้านคุณธรรม (Moral Development)

หลักการสำคัญของพัฒนาการ

อาร์โนลด์ จีเซลล์ ได้สรุปหลักการสำคัญของพัฒนาการมนุษย์ไว้ดังนี้ พรหมทิพย์ ศิริวรรณ บุศย์ (2553, น. 21)

1. พัฒนาการมนุษย์ จะเป็นไปตามทิศทางที่ธรรมชาติกำหนดไว้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ทิศทาง ดังนี้

1.1 ทิศทางจากส่วนบนลงสู่ส่วนล่าง เป็นการพัฒนาในแนวดิ่ง โดยการพัฒนาในทิศทางนี้จะยึดศีรษะเป็นอวัยวะหลัก กล่าวคือ อวัยวะใดก็ตามที่อยู่ใกล้ศีรษะมากที่สุด บุคคลนั้นจะควบคุมการทำงานของอวัยวะนั้นได้ก่อนอวัยวะที่อยู่ไกลศีรษะ ดังนั้นเด็กทารกจะขยับศีรษะได้ก่อนขยับลำคอ ขยับลำคอได้ก่อนต้นขา ขา และฝ่าเท้าตามลำดับ นิ้วมือจะเป็นอวัยวะส่วนสุดท้ายที่ทารกจะสามารถควบคุมได้ เนื่องจากเป็นส่วนที่ไกลศีรษะมากที่สุด

1.2 ทิศทางจากส่วนใกล้ไปสู่ส่วนไกล เป็นการพัฒนาในแนวขวาง โดยยึดลำตัวเป็นอวัยวะหลัก กล่าวคือ อวัยวะใดก็ตามที่อยู่ใกล้ร่างกายมากที่สุด บุคคลนั้นจะควบคุมการทำงานของอวัยวะส่วนนั้นก่อน อวัยวะที่อยู่ไกลร่างกายออกไป ดังนั้น เด็กทารกจะขยับร่างกายได้ก่อนหัวไหล่ ขยับหัวไหล่ได้ก่อนขยับแขน ขา และฝ่ามือตามลำดับ นิ้วมือจะเป็นอวัยวะส่วนสุดท้ายที่ทารกจะสามารถควบคุมการทำงานได้ เนื่องจากเป็นส่วนที่อยู่ไกลร่างกายมากที่สุด

2. พัฒนาการของมนุษย์จะมีลักษณะต่อเนื่องกัน พัฒนาการของมนุษย์ไม่ว่าด้านใดก็ตาม ไม่ใช่เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นได้โดยฉับพลันทันทีทันใด แต่พัฒนาการทั้งหลายต้องอาศัยระยะเวลาและความต่อเนื่องอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มตั้งแต่วัยทารก และดีขึ้นตามลำดับในแต่ละวัยที่ผ่านมา โดยทั่วไปแล้ว พัฒนาการทั้งหลายของบุคคลควรจะสูงสุดเต็มที่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จากนั้นจึงเริ่มเสื่อมลงตามลำดับ เช่น การพัฒนาในด้านการพูดจะเริ่มต้นในวัยทารกด้วยการเปล่งเสียงอ้อแอ้เป็นคำง่าย ๆ และจากนั้นจึงพูดเป็นประโยคต่อเนื่องในวัยเด็กด้วยภาษาพื้น ๆ ทั่วไป จนกลายเป็นประโยคที่ซับซ้อนในวัยรุ่น และสละสลวยสมบูรณ์แบบในวัยผู้ใหญ่ หรือพัฒนาการในการเดินของมนุษย์จะเริ่มต้นจากการหัดยืน และเดินในวัยทารก และเริ่มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในวัยเด็ก มั่นคงในวัยรุ่น และสมบูรณ์สูงสุดในวัยผู้ใหญ่ เป็นต้น เนื่องจากพัฒนาการของมนุษย์จะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่นนี้พัฒนาการในวัยต้น ๆ จึงส่งผลต่อพัฒนาการในวัยต่อไปเสมอ

3. พัฒนาการของมนุษย์จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น พัฒนาการของมนุษย์นั้นจะมีแบบแผนเฉพาะ ดังนั้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์มักจะเป็นไปตามลำดับขั้นเสมอและจะไม่มีข้ามขั้น เช่น

เด็กจะเริ่มต้นพัฒนาการจากหงาย คืบ คลาน นั่ง ยืน เดิน และวิ่ง เป็นต้น เด็กทุกคนจะสามารถแสดงพัฒนาการดังกล่าวได้เองตามธรรมชาติ เพียงแต่จะมีความช้าหรือความเร็วในการเปลี่ยนพัฒนาการแต่ละขั้น ซึ่งแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไป

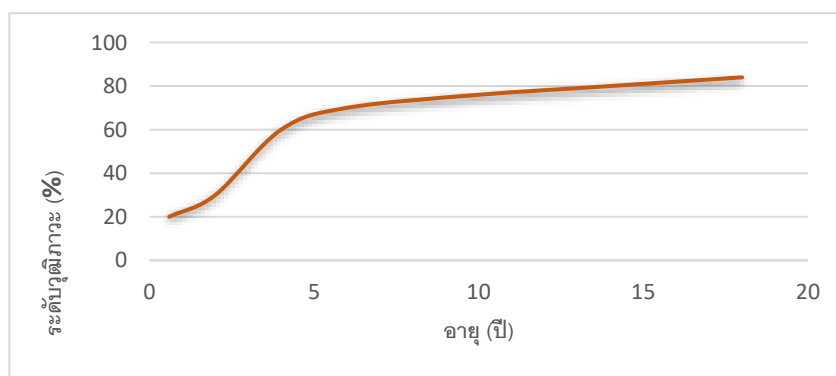
4. พัฒนาการของมนุษย์จะสมบูรณ์ได้ต้องอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้ พัฒนาการบุคคลทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีร่างกายที่เจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรงเต็มที่ จนทำให้บุคคลนั้นมีวุฒิภาวะที่พร้อมจะแสดงพัฒนาการนั้น ๆ แต่พัฒนาการดังกล่าวจะมีความคล่องแคล่วชำนาญได้นั้นต้องอาศัยการเรียนรู้ โดยการฝึกฝนและฝึกหัดเพื่อหาประสบการณ์พัฒนาการทั้งหลายจึงจะเกิดความสมบูรณ์ขึ้นได้ ดังนั้น พัฒนาการของมนุษย์ทุกด้านจึงต้องอาศัยทั้งวุฒิภาวะและการเรียนรู้ควบคู่กันไป

5. อัตราเวลาพัฒนาการของแต่ละคนจะแตกต่างกัน เนื่องจากวุฒิภาวะเป็นเรื่องธรรมชาติของแต่ละบุคคล จึงไม่มีใครทราบล่วงหน้าว่าเด็กคนใดจะเกิดวุฒิภาวะขึ้นในตัวเองเมื่อไร ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กแต่ละคนมีวุฒิภาวะในเวลาที่แตกต่างกัน พัฒนาการแต่ละด้านจึงเกิดช้าเร็วต่างกันตามไปด้วย

หลักการสำคัญของพัฒนาการมนุษย์ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการมนุษย์เป็นไปตามทิศทางที่ธรรมชาติกำหนดไว้ก็คือทิศทางจากส่วนบนลงสู่ส่วนล่าง เป็นการพัฒนาในแนวตั้ง โดยการพัฒนาในทิศทางนี้จะยึดศีรษะเป็นอวัยวะหลัก และทิศทางจากส่วนไกลไปสู่ส่วนใกล้เป็นการพัฒนาในแนวขวาง โดยยึดลำตัวเป็นอวัยวะหลัก ทั้งนี้ พัฒนาการของมนุษย์จะมีลักษณะต่อเนื่องกัน ตามระยะเวลาและความต่อเนื่องพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นอาศัยวุฒิภาวะและการเรียนรู้ และอัตราเวลาพัฒนาการของแต่ละคนจะแตกต่างกัน

อัตราของพัฒนาการ (Rate of Development)

Mc Candless ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจะพัฒนาเติบโตไปด้วยรูปแบบที่ต่างกันดังเห็นได้จากกราฟแสดงการเจริญเติบโตใน 3 ลักษณะ ต่อไปนี้

ภาพ 1 แสดงกราฟการพัฒนาทางสมอง (ศีรษะ สมอง ไขสันหลัง ตา)

กราฟแสดงพัฒนาการทางสมอง ดังภาพ 1 นั้น จากเส้นกราฟแสดงถึงทิศทางของการเจริญของศีรษะ สมอง ไขสันหลัง และตา จะเห็นว่า การเจริญของระบบประสาทจะมีอัตราเร็วระหว่างวัยทารกและช่วงเด็กปฐมวัย

ความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการเด็กเป็นกระบวนการพลวัตที่เด็ก ๆ ผ่านการพัฒนาขึ้นอยู่กับ การดูแลของผู้ดูแล ในทุกด้านในทุกช่วงวัยตั้งแต่วัยทารกจนไปสู่การเติบโตอิสระในวัยเด็กต่อมา (ระดับประถมศึกษา) วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ (World Health Organization, 2012)

การพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายความว่า กระบวนการใด ๆ อันนำไปสู่การจัดการให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดู การสร้างประสบการณ์ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการ เรียนรู้ และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ และให้หมายรวมถึงการดำเนินการให้เป็นไปตามกระบวนการดังกล่าวด้วย (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551, 2551)

พัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะและพฤติกรรมที่มีทิศทางและรูปแบบที่แน่นอน จากช่วงระยะเวลาหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ จนสู่ภาวะ ซึ่งก็คือ การบรรลุถึงขั้นการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ของบุคคลในระยะใดระยะหนึ่ง และพร้อมที่จะทำกิจกรรมอย่างนั้น ทำให้เพิ่มความสามารถของบุคคล ให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำหน้าที่ที่สลับซับซ้อนยุ่งยากได้ ตลอดจนเพิ่มทักษะใหม่และความสามารถในการปรับตัวต่อภาวะใหม่ของบุคคลผู้นั้น (ทวิศักดิ์ สิริรัตนเรชา, 2560)

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากร (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562)

ดังนั้น พัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของเด็กทั้ง การเจริญเติบโตทางร่างกายและการเจริญเติบโตทางจิตใจจนมีวุฒิภาวะ โดยพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามการเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม ซึ่งเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่พัฒนาการอย่างรวดเร็ว ทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์และพัฒนาการด้านสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เลี้ยงดูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามช่วงวัยให้เหมาะสม

ประเภทของพัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการสมวัย หมายถึง เด็กทุกคนได้รับตรวจคัดกรองพัฒนาการโดยใช้คู่มือเฝ้าระวัง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) แล้วผลการตรวจคัดกรอง ผ่านครบ 5 ด้าน ในการตรวจ

คัดกรองพัฒนาการครั้งแรก ร่วมกับเด็กที่พบพัฒนาการสงสัยล่าช้าและได้รับการติดตามให้ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ และประเมินซ้ำแล้วผลการประเมิน ผ่านครบ 5 ด้านภายใน 30 วัน (กระทรวงสาธารณสุข, 2562)

พัฒนาการสงสัยล่าช้า หมายถึง เด็กที่ได้รับตรวจคัดกรองพัฒนาการโดยใช้คู่มือเฝ้าระวัง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) แล้วผลการตรวจคัดกรองพัฒนาการตามอายุของเด็กในการประเมินพัฒนาการครั้งแรกไม่ครบ 5 ด้าน ทั้งเด็กที่ต้องแนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมพัฒนาการตามวัยภายใน 30 วัน ร่วมกับเด็กที่สงสัยล่าช้าส่งต่อทันที (กระทรวงสาธารณสุข, 2562)

เด็กพัฒนาการล่าช้า หมายถึง เด็กที่ได้รับตรวจคัดกรองพัฒนาการโดยใช้คู่มือเฝ้าระวัง และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) แล้วผลการตรวจคัดกรอง ไม่ผ่านครบ 5 ด้านในการตรวจคัดกรองพัฒนาการครั้งแรกและครั้งที่ 2 (กระทรวงสาธารณสุข, 2562)

เด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หมายถึง เด็กที่มีสภาพความเป็นอยู่หรือสภาพแวดล้อมบางอย่างที่ก่อให้เกิดปัญหาทางความประพฤติ กลายเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเอง และต่อกลุ่มเพื่อน หรือสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ (สมพร สุทัศนีย์, 2547)

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

เพียเจต์ (Lall, 1983, pp. 45-54) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางความรู้และความเข้าใจหรือทางสติปัญญาว่า ความคิดหรือสติปัญญา หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถดัดแปลงความคิด และการแสดงออกของตนได้ดี ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการ 2 ชนิด คือ

1. การรับ (assimilation) เป็นกระบวนการที่เด็กรับเอาประสบการณ์ต่าง ๆ มาเป็นประสบการณ์เฉพาะตน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมต่อสิ่งใหม่ ๆ ตามประสบการณ์ของตน เช่น เด็ก 2 ขวบที่ชอบเล่นของเล่นตุ๊กตาด้วยการโยนหรือเขย่า เมื่อนำเครื่องบินหรือเครื่องเล่นอื่นมาให้เล่นก็อาจจะเล่นแบบโยนหรือเขย่าเหมือนเดิม

2. การเก็บและปรุ้งแต่ง (accommodation) เป็นกระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็น ระบบหรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก 2 ปัจจัย คือ พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดขีดความสามารถของศักยภาพของพัฒนาการเด็ก และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวไปขยายหรือเพิ่มเติมความสามารถในการพัฒนาการของเด็กได้อีก สิ่งแวดล้อมที่สำคัญมากที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้อื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในแต่ละวัย (นิตยา คชภักดี และอรพินท์ เหล่าสุวรรณพงษ์, 2542)

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กอายุ 1-6 ปี พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและการมีสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่เอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก (Isaranurug et al., 2005)

ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย จะขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม นั่นก็คือ พันธุกรรมหมายถึงความรู้ของผู้ปกครอง หากผู้ปกครองมีระดับการศึกษา มีความรู้ มีความเข้าใจเด็กมากขึ้นจะมีผลต่อพัฒนาการเด็ก และ สิ่งแวดล้อมหมายถึง ที่พักอาศัยสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กด้วยเช่นกัน

ความสำคัญของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ความหมายของการเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางวาจาและการกระทำโดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้การอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (วงศ์เดือน สายสุวรรณ์, 2546)

การอบรม หมายถึง การแนะนำ สั่งสอนและอบรม ฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเองมีความรับผิดชอบเป็นต้น ส่วนการเลี้ยงดูหมายถึง การดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก ทั้งกายและใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มี ความพิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เป็นต้น (เพ็ญศรี พิชัยสนิท, 2522)

ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ปกครองให้คำแนะนำ สั่งสอน ปฏิบัติต่อเด็กทั้งทางวาจาและการกระทำโดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง สนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้การอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ มุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

ความสำคัญของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

บันดูรามีความเห็นว่าความก้าวร้าวทั้งของเด็กและผู้ใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และการเลียนแบบตัวแบบ (modeling) พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นประเด็นที่มนุษย์ในทศวรรษปัจจุบันให้ความสำคัญอย่างยิ่งเพราะความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่พบเห็นในสังคมกว้างขวางมาก จนถึงในครัวเรือน เนื่องจากอิทธิพลของสื่อ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เกมคอมพิวเตอร์ iPad iPhone โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต มีการศึกษาศาสตร์เรื่องพฤติกรรมก้าวร้าวที่นับว่าเป็นการศึกษาวิจัยชิ้นแรกของบันดูรา ซึ่งก่อให้เกิดการศึกษาชิ้นอื่นๆตามมาที่เรียกว่า Bobo Doll Studies การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิง

ทดลอง โดยบันดูราให้เด็กวัยก่อนเข้าชั้นอนุบาลดูภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาคือ มีผู้ใหญ่คนหนึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อตุ๊กตาพลาสติกขนาดเท่าผู้ใหญ่ที่ชื่อ Bobo โดยทำร้ายตุ๊กตาตัวนั้นหลายวิธี เช่น ตบจมูก ทบด้วยไม้ เตะตุ๊กตาไปรอบห้อง โดยพูดคำก้าวร้าวประกอบพฤติกรรม ทำพฤติกรรมดังกล่าว 2 รอบ เด็กที่เป็นกลุ่มทดลองไม่ได้ดูภาพยนตร์และไม่เห็นว่ามีอะไรเกิดขึ้นกับตัวผู้ใหญ่ที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (model-ตัวแบบ) ต่อมาเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ได้เห็นภาพยนตร์อีกฉากหนึ่งที่ตัวแบบได้รับรางวัลหรือถูกทำโทษ เด็กทั้ง 2 กลุ่ม ถูกนำไปยังห้องที่มีของเล่นสำหรับเด็ก ให้เด็กเล่นกับของเล่น ผลปรากฏว่าเด็กกลุ่มที่เห็นพฤติกรรมก้าวร้าวถูกลงโทษจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวกับของเล่นต่าง ๆ น้อยกว่ากลุ่มเด็กที่เห็นพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับรางวัล

ผลการศึกษาของบันดูราแสดงให้เห็นอิทธิพลของการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากตัวแบบ อิทธิพลของการให้รางวัลและการลงโทษ การศึกษานี้เป็นต้นแบบให้บันดูราศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากการเลียนแบบอีกหลาย 10 กรณีศึกษา บันดูรายังทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวที่เลียนแบบจากบุคคลในชีวิตจริง จากภาพยนตร์และจากการ์ตูน ผลปรากฏว่าผลลัพธ์จากการเลียนแบบบุคคลที่ก้าวร้าวในชีวิตจริงไม่แตกต่างจากการเลียนแบบจากภาพยนตร์และการ์ตูน แต่การเลียนแบบจากการ์ตูนมีอิทธิพลน้อยกว่า แต่ก็มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน ผลการศึกษายังชี้ชัดว่าเด็กที่ดูตัวอย่างความก้าวร้าวไม่ว่าสื่อใดๆ รวมทั้งจากเกมคอมพิวเตอร์จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าเด็กที่ไม่ดูตัวอย่างจากสื่อเหล่านั้น (Bandura, 1973)

ผู้ปกครองและ/หรือครอบครัว คือ ครูคนแรกๆ ของเด็กและเด็กๆ ก็ได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่บ้านโดยไม่ต้องได้รับอิทธิพลหรือได้รับการสอนอย่างเป็นทางการจากสถานศึกษาแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่เมื่อเด็กเขาเรียนในสถานศึกษาแล้วการเรียนรู้จะต้องเชื่อมต่อและเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาและครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กนั้นต่อเนื่องและทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อเด็ก เพราะสามารถเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงที่บ้านได้ด้วย มีวิจัยมากมายที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและผลดีต่อนักเรียนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาด้วยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่มีผลต่อพัฒนาการและความสำเร็จด้านการศึกษาของนักเรียนอย่างเด่นชัด อีกทั้งยังช่วยผลักดันให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้นอีกด้วยซึ่งการมีส่วนร่วมนั้น ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน (วิวรรณ สารกิจปรีชา, 2553)

หลักการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรปฏิบัติ ได้แก่ ให้ความรัก ความอบอุ่นสนใจและเอาใจใส่เด็ก คำนึงถึงความต้องการ และธรรมชาติของเด็ก คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กและยอมรับเด็ก คำนึงถึงความรู้สึกของเด็ก ผู้อบรมเลี้ยงดูต้องทำตัวเป็นอย่างที่ดี ผู้อบรมเลี้ยงดูต้องมีอารมณ์มั่นคง และมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดูผู้อบรมเลี้ยงดูต้องรู้จัก

การใช้แรงเสริมที่ถูกต้องเหมาะสมการเลี้ยงดูต้องคำนึงถึงพัฒนาการ และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา (รติชน พิทยสร์, 2543)

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชราภรณ์ พุทธิกุล ได้ทำการศึกษาคำวิเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่และการนำเสนอนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ และ 2) นำเสนอวัตกรรมการอบรมเลี้ยงดูเพื่อสร้างความผูกพันกับเด็กต่ำกว่า 2 ปี ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ จำนวน 264 คน จาก 4 ภูมิภาค และตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีายเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมากที่สุด สาเหตุหลักของการเลี้ยงดูเด็กโดยบุคคลอื่นคือการย้ายถิ่นไปทำงานในเขตเมืองของพ่อแม่ และการหย่าร้าง การสร้างนวัตกรรมได้จัดทำคู่มือนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพัน ประกอบด้วย ชุดเอกสารให้ความรู้ผู้เลี้ยงดูเด็กต่ำกว่า 3 ปี และกิจกรรมการเล่นและเกมปฏิสัมพันธ์ (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชราภรณ์ พุทธิกุล, 2560)

อารีย์ คำสังฆะ ได้ทำการศึกษาคำส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลุกภาษา” การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี จำนวน 50 คน ผลวิจัย พบว่า ผู้ปกครองในช่วงนี้ถือว่ามีส่วนสนับสนุนในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การตอบสนองจากบุคคลใกล้ชิด ด้วยการพูดคุยโต้ตอบ การเสริมแรง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา (อารีย์ คำสังฆะ, 2554)

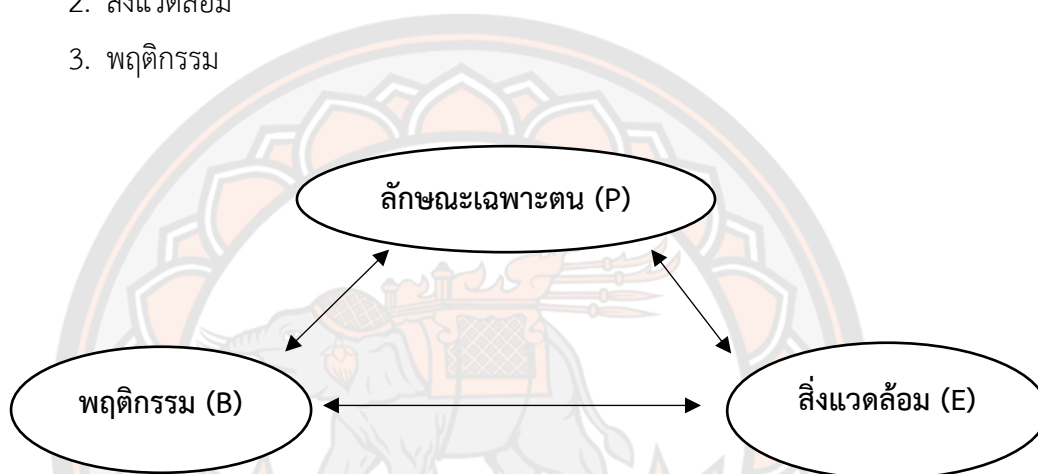
Baumrind (1971) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเด็ก และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างยาวนาน โดยจากการศึกษานี้เธอได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กออกเป็น 4 แบบดังนี้ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) เป็นการเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กได้ลองเรียนรู้ ได้ลองทดลองทำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ตัดสินใจด้วยตัวเองโดยมีการวางกรอบ หรือกฎกติกาที่กว้าง ๆ ให้เด็กทำตาม เพื่อให้ความคิด และการแสดงออกทางพฤติกรรมของพวกเขาอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด (Authoritarian Parenting Style) เป็นการเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองมีความเข้มงวดต่อเด็กเป็นอย่างมาก มีการวางระบบ และกฎเกณฑ์ที่เด็กต้องทำตามอย่างชัดเจน และต้องการให้เด็ก ๆ ทำตามโดยไม่มีข้อแม้ 3) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting Style) เป็นการเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองที่ผู้ปกครองให้ความรัก และการสนับสนุนต่อตัวของเด็กเป็นอย่างมาก และจะไม่มี การกำหนดขอบเขตของการสนับสนุนต่อตัวเด็ก 4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

(Uninvolved Parenting Style) เป็นการเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองจะไม่ค่อยให้ความสนใจ ใส่ใจ หรือไม่ค่อยได้ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก เวลาที่เด็กต้องการพูดคุย หรือถามในสิ่งที่ตนเองสงสัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลี้ยงดู

บันดูราเชื่อว่าพฤติกรรมใดๆของมนุษย์รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อกันและกัน (interlocking) ได้แก่

1. ลักษณะเฉพาะตนด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญญา-ความคิด ความรู้สึก ลักษณะทางชีวภาพ
2. สิ่งแวดล้อม
3. พฤติกรรม

ภาพ 2 แสดงปัจจัยเชื่อมโยง 3 ประการที่สัมพันธ์กัน

ที่มา: ดัดแปลงจาก Engler, 2009, p. 236

จากภาพ 2 นี้อธิบายได้ว่าสิ่งแวดล้อม (E) กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม (B) แต่บุคคล (P) สามารถเลือกที่จะรับแรงกระตุ้นในแบบใดและในระดับใดได้ ในเวลาเดียวกันพฤติกรรมของคนที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นกัน

Bloom (1975) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่า เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตได้หรือไม่ได้และพฤติกรรมดังกล่าวนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain)

พฤติกรรมด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพเป็นกระบวนการทางด้านสมอง เป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การจำข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้ความคิด วิจัยรณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจจำแนกได้ตามลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ดังนี้

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ คือ จะต้องมีความรู้มาก่อนถึงจะเข้าใจได้ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความและคาดคะเน
3. การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาวิชาการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์และแนวคิดต่างๆ ไปใช้
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใดๆออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบที่รวมเป็นปัญหา หรือ สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่างๆเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจนและมีคุณภาพสูงขึ้น
6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัย ตีราคาของสิ่งของต่างๆโดยมีกฎเกณฑ์ที่ใช้ช่วยประเมินค่านี้อาจเป็นกฎเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมา หรือมีอยู่แล้วก็ตาม

1. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain)

เจตคติเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจอารมณ์ความรู้สึกความสนใจเจตคติการให้คุณค่า การปรับปรุงค่านิยม การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ รวมไปถึงความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆกันจะบอกแนวโน้มของบุคคลในการกระทำพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆด้วยซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติได้ดังนี้

1.1 การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่าเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดีหรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่จะรับ หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้นในการยอมรับนี้ประกอบด้วยความตระหนักความยินดีที่ควรรับ และการเลือกรับ

1.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ประกอบด้วยความยินยอม ความเต็มใจและความพอใจที่จะตอบสนอง

1.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเองและได้นำไปพัฒนาเป็นของตนเองอย่างแท้จริง พฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า “ค่านิยม” ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ประกอบด้วย การยอมรับ ความชอบ และการผูกมัดค่านิยมเข้ากับตนเอง

1.4 การจัดกลุ่มค่านิยม (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยมต่างๆ ให้เข้ากลุ่ม โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมนั้น ในการจัดกลุ่มนี้ประกอบด้วย การสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม และการจัดระบบของค่านิยม

1.5 การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Complex) พฤติกรรมขั้นนี้ถือว่าบุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยมเหล่านั้นจากดีที่สุดไปถึงน้อยที่สุด พฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคลพฤติกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วย การวางแผนทางการปฏิบัติและการแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่เขากำหนด

2. พฤติกรรมการปฏิบัติ (Psychomotor domain)

พฤติกรรมด้านการปฏิบัตินี้เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่บุคคลปฏิบัติออกมาโดยมีด้านความรู้และด้านเจตคติเป็นตัวช่วยให้เกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่ถูกต้อง แต่กระบวนการในการจะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน แต่นักวิชาการก็เชื่อว่ากระบวนการทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) การปฏิบัติ (Practice)

ชาร์ท (Schwartz, 1975, pp. 28-31) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ สามารถสรุปรูปแบบของความสัมพันธ์ได้เป็น 4 ลักษณะคือ

1. ความรู้ $\longleftrightarrow$ เจตคติ $\longleftrightarrow$ การปฏิบัติ

เจตคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดความรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติและเจตคติมีผลต่อการปฏิบัติ

2. ความรู้ $\swarrow$
 เจตคติ $\swarrow$ $\rightarrow$ การปฏิบัติ

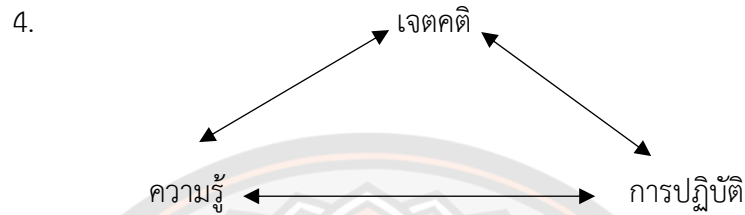
ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

เจตคติ ← →

ความรู้และเจตคติต่างกัน ทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และเจตคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมนั้นมีเจตคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาได้

จากรูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่าพฤติกรรมแต่ละด้านส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาในตอนสุดท้าย ความรู้และเจตคติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการกระทำของสิ่งมีชีวิตที่สามารถวัดได้หรือสังเกตได้นั่นเอง

พฤติกรรมล้วนเกิดมาจากลักษณะเฉพาะตนด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญญา-ความคิด ความรู้สึก ความรู้ เจตคติของแต่ละบุคคลเป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรม อีกทั้งสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบหรือปฏิบัติตามขึ้นได้ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ พฤติกรรมในการเลี้ยงดูประกอบไปด้วย ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู และแนวทางการจัดการเรียนรู้

การศึกษาวเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่และการนำเสนอนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ และ 2) นำเสนอ นวัตกรรมการอบรมเลี้ยงดูเพื่อสร้างความผูกพันกับเด็กต่ำกว่า 2 ปี ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ จำนวน 264 คน จาก 4 ภูมิภาค และตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีอายุเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยมากที่สุด สาเหตุหลักของการเลี้ยงดูเด็กโดยบุคคลอื่นคือการย้ายถิ่นไปทำงานในเขตเมืองของพ่อแม่ และการหย่าร้าง (อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชรภรณ์ พุทธิกุล, 2560)

จากการศึกษาการส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรม “เล่นกับลูกปลูกภาษา” การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี จำนวน 50 คน ผลวิจัยพบว่าผู้ปกครองในช่วงนี้ถือว่ามีส่วนสนับสนุนในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การตอบสนองจากบุคคลใกล้ชิด ด้วยการพูดคุยโต้ตอบ การเสริมแรง และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา (อารีย์ คำสังฆะ, 2554)

แนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกและการเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ความหมายของจิตวิทยาเชิงบวก

จิตวิทยาเชิงบวก หมายถึง เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งในจิตวิทยาที่เป็นการทำความเข้าใจ อธิบาย

และจัดการกับพฤติกรรมมนุษย์ที่ซับซ้อนได้ดีที่สุดโดยเฉพาะในทาง เชิงป้องกันเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้เกิดความหย่นตัวของคนให้ต่อต้านกับอาการเจ็บป่วยทางจิตที่มนุษย์เรา สามารถเรียนรู้ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตของตน และชุมชนได้ (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000)

จิตวิทยาเชิงบวก เป็นการศึกษาและค้นหาจุดแข็งของมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์ (Positive psychology is the scientific and practical explorations of human being) การพัฒนาในด้านคุณค่า (Value) ความลื่นไหลในการดำเนินกิจกรรม (Flow) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) ความหวัง (Hope) และความสุข (Happiness) และหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านบวกเหล่านี้ เพื่อช่วยเติมเต็มชีวิตของมนุษย์ให้มีคุณค่าและสมบูรณ์ (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000 อ้างถึงใน นราทิพย์ ผินประดับ, 2562)

จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) หมายถึง ศาสตร์ทางจิตวิทยาที่ทำให้มนุษย์สามารถมองเห็นโลกตามความเป็นจริงควบคู่ไปกับการไม่ลดคุณค่าในตนเอง มุ่งเน้นไปที่การสนับสนุนการเจริญเติบโตของทั้งความเป็นอยู่และการเรียนรู้ผ่านการเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคล (อรุณฉัตร คุรุวานิชย์, 2562)

ดังนั้น จิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) หมายถึง ศาสตร์สาขาหนึ่งของจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ค้นหาจุดแข็งของมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตใจ การมองเห็นคุณค่าของตนเองและคนรอบข้าง การมองโลกในแง่ดี การมีความหวังและการมีความสุข ผ่านประสบการณ์ความเป็นอยู่และเรียนรู้ผ่านการเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคล

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก

การเลี้ยงลูกจำเป็นต้องมีศาสตร์และศิลป์ เด็กแต่ละคนล้วนเกิดมามีความแตกต่าง ย่อมต้องใช้วิธีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันด้วย มาตรฐานหรือกระบวนการเลี้ยงลูกที่ดีต้องมีการปรับประยุกต์วิธีการเลี้ยงดูให้เข้ากับเด็กแต่ละแบบแต่ละประเภท พ่อแม่หรือผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการพื้นฐานอารมณ์ของลูกก่อน แล้วเลี้ยงดูเด็กโดยใช้ศิลปะในการเลี้ยงดู หรือ Goodness of Fit มีทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่

1. รักอบอุ่นและไว้วางใจ
2. มีการสื่อสารที่ดีต่อกัน
3. ควบคุมอารมณ์ตัวเอง
4. มีวินัยร่วมกันในครอบครัว

เริ่มต้นด้วยทัศนคติเชิงบวกต่อลูกทุกคน ยอมรับความสามารถตามความถนัดที่หลากหลาย หากพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีศิลปะในการเลี้ยงดูครบทั้ง 5 ข้อนี้ ก็จะเกิดกระบวนการเลี้ยงดูอย่างสร้างสรรค์ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2562, น. 43)

Seligman (2011b) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี และวิธีการบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจในชีวิตประกอบด้วยปัจจัยภายนอก (การตระหนักรู้ในตนเอง ความสำเร็จ) และปัจจัยภายใน (คนใกล้ชิด อารมณ์เชิงบวก) ความเจริญรุ่งเรือง (ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต) และยังเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกและภายใน (อาชีพ ความพึงพอใจ ความรัก และความสุข) ผลการวิจัยพบว่าความเป็นอยู่ที่ดีนั้นสัมพันธ์กับตัวพยากรณ์ภายในและภายนอกที่แตกต่างกัน

การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) PERMA Model

PERMA Model ย่อมาจากคำว่า Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning และ Accomplishment การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) ของ PERMA Model ของ Seligman (Seligman, 2011, as cite in Jackson, 2022) ประยุกต์ใช้สำหรับเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เป็นการใช้นวัตกรรมจิตวิทยาเชิงบวกสนับสนุนพฤติกรรมเลี้ยงดูที่บ้านตามความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กปฐมวัย การที่ผู้ปกครองศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ค้นหาจุดแข็งของเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของจิตใจ การมองเห็นคุณค่าของตนเองและคนรอบข้าง การมองโลกในแง่ดี การมีความหวังและการมีความสุข ผ่านประสบการณ์ความเป็นอยู่และเรียนรู้ผ่านการเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของเด็กแต่ละคน มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้สึกลูกทางบวก (Positive Emotion) หมายถึง การที่ผู้ปกครองรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง ยับยั้งชั่งใจได้ มีทัศนคติในแง่บวก ไม่หงุดหงิดหรือโมโหเมื่อเด็กทำให้รู้สึกไม่พอใจ หรือดุกล่าวว่กล่าวหรือตีเด็กอย่างรุนแรงเมื่อเด็กกระทำความผิด

2. ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (Engagement) หมายถึง การที่ผู้ปกครองและเด็กมีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เช่น การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การช่วยกันทำอาหาร ทำงานบ้าน หรือแม้กระทั่งการรับประทานอาหารร่วมกัน

3. ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี (Positive Relationships) หมายถึง การที่ผู้ปกครองและเด็กมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี แสดงหรือบ่งชี้ให้เห็นถึงความรักซึ่งกันและกัน ความอบอุ่น หรือการดูแลเอาใจใส่ที่มีภายในครอบครัว เช่น การกอด การเล่านิทานก่อนนอน การชื่นชม หรือการบอกรักซึ่งกันและกัน

4. ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (Meaning) หมายถึง การที่ผู้ปกครองสามารถวิเคราะห์ศักยภาพหรือความสามารถของเด็กได้ รับรู้ถึงข้อดีและข้อด้อยของเด็ก

5. ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของเด็ก (Accomplishment) หมายถึง การที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กได้ทำ หรือเรียนรู้ในสิ่งที่ชอบ เปิดโอกาสให้เด็กได้พบเจอประสบการณ์ใหม่ๆ และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น การไปเที่ยวด้วยกัน ซื้อของเล่นใหม่ที่เพิ่มทักษะหรือพัฒนาการให้แก่เด็ก

ในการศึกษาครั้งนี้ การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) หมายถึง การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ไร้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการเลี้ยงดู ไม่ใช่ความรุนแรง มีการแสดงออกถึงความรักใคร่ เอาใจใส่ มีความใกล้ชิด มีกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัย มีการตั้งกฎกติกาภายในครอบครัว ให้รางวัลและให้บทลงโทษอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก PERMA Model

Norrih et al. (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการเรียนรู้เชิงบวก เป็นการนำการศึกษาเชิงบวกไปใช้เป็นแนวทางทั้งโรงเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งในออสเตรเลีย โดยมุ่งเป้าไปที่ความอยู่ดีมีสุข 6 ด้าน ได้แก่ อารมณ์เชิงบวก, การมีส่วนร่วมในเชิงบวก, ความสำเร็จในเชิงบวก, จุดประสงค์เชิงบวก, ความสัมพันธ์เชิงบวก และสุขภาพเชิงบวก โดยมีรากฐานมาจากการมุ่งเน้นที่จุดแข็งของแต่ละบุคคล โมเดลนี้จัดเตรียมแนวทางที่มีโครงสร้างสำหรับการนำการศึกษาเชิงบวกไปใช้ในโรงเรียน กรอบการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินและการวิจัย และรากฐานสำหรับการอธิบายและการพัฒนาเชิงทฤษฎีต่อไป ในขณะที่ Kern et al. (2015) ได้ทำการศึกษาแนวทางการวัดในหลายมิติเรื่องความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน: การประยุกต์ใช้ตามกรอบแนวคิด PERMA ที่มีองค์ประกอบหลักห้าประการของความผาสุกทางจิตใจของ Seligman ได้แก่ อารมณ์เชิงบวก, ความผูกพัน, ความสัมพันธ์, ความหมาย และความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิต, ความหวัง, ความกตัญญู, การมีส่วนร่วมในโรงเรียน, ความคิดในการเติบโต, จิตวิญญาณ, ความมีชีวิตชีวา, การออกกำลังกาย อากาทางร่างกาย และเหตุการณ์ในชีวิตที่ตึงเครียด

มีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน และ Seligman (2018) ได้ศึกษา PERMA กับกรอบแนวคิดความเป็นอยู่ที่ดี ผลการศึกษาพบว่า ในปีคริสต์ศักราช 2011 เซลิกแมนได้ตั้งสมมติฐานขึ้นว่า PERMA ประกอบด้วย Positive Emotion, Engagement, Relationships, Meaning และ Accomplishment จะเป็นองค์ประกอบของความเป็นอยู่ที่ดี ในปีคริสต์ศักราช 2017 Goodman, Disabato, Kashdan & Kaufmann ได้รายงานว่ามีหลักฐานที่แน่ชัดว่าความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตวิสัยควรจะเป็นส่วนหนึ่งในขั้นสุดท้ายขององค์ประกอบดังกล่าว และข้อมูลขององค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานของเซลิกแมน อย่างไรก็ตามยังหาข้อสรุปไม่ได้ เซลิกแมนกล่าวว่า PERMA เป็นเพียงแค่กรอบแนวคิด อาจมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งมีความซับซ้อนเนื่องมาจากความเป็นอยู่ที่ดีเป็นตัวแปรในเรื่องของจิตใจ นอกจากนี้ Chintaradeja (2021) ได้ศึกษาความเป็นอยู่ที่ดีขณะทำงานจากที่บ้านของพนักงานในรุ่น Gen Y ในกรุงเทพฯ ในช่วงวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด 19 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานในรุ่น Gen Y โดยใช้แบบกึ่งโครงสร้างพร้อมกำหนดกรอบคำถามโดยใช้แบบจำลอง PERMA ของ Seligman (2011a) (อารมณ์เชิงบวก, การมีส่วนร่วม, ความสัมพันธ์, ความหมาย และความสำเร็จ) กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานในรุ่น Gen Y จำนวน 20 คน จากทั้งภาครัฐและเอกชนในกรุงเทพฯ ซึ่งคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบกึ่งอนินทรีย์ การสัมภาษณ์เชิงลึกถูกนำมาใช้เพื่อใช้ในเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบจำลอง PERMA ผลลัพธ์ในการแสดงและการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าแนวคิด PERMA มีความสัมพันธ์กับความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานในรุ่น Gen Y ขณะทำงานจากที่บ้าน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้จิตวิทยาเชิงบวก PERMA Model ในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกจากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

Crowell et al. (2019) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กกึ่งอติสติค ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมอาจทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกทำให้รู้สึกกดดันและความเครียดจากพ่อแม่อาจส่งผลในทางลบต่อพัฒนาการของเด็กได้ ในทางกลับกัน เช่นเดียวกับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ พฤติกรรมของผู้ปกครองยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาการของเด็กได้ และผู้ปกครองมีบทบาทในการแทรกแซงหลายอย่าง ในขณะที่ สกาวรัตน์ เทพรักษ์ และคณะ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุแรกเกิด-5 ปี จำนวน

1,600 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสัมพันธ์ต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว และการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้ง พีรญา มายूर (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเขตสุขภาพที่ 7 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กของผู้เลี้ยงดู คือ การอาศัยอยู่กับบิดามารดา นอกจากนั้น นันทวีร์ พงษ์นาค (2561) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการเลี้ยงดูมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุพัตรา บุญเจียม (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กของผู้เลี้ยงดู มี 2 ปัจจัยคือ 1) การอาศัยอยู่กับบิดามารดาของเด็ก (AOR = 2.0; 95%CI: 1.26 to 3.24; p-value 0.003) 2) ครอบครัวขยาย (AOR = 1.7; 95% CI: 1.11 to 2.78; p-value 0.043) ดังนั้น การสร้างเสริมให้ผู้เลี้ยงดูมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูที่เหมาะสมต้องส่งเสริมให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน เด็กได้อยู่กับบิดามารดา จะสามารถสร้างพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมแก่ผู้เลี้ยงดูได้

2. เพศของผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดู

คณะจิตวิทยา (2562) ได้ศึกษาบทบาททางเพศ พบว่า สังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมได้แบ่งบทบาทของเพศชายและเพศหญิงให้แตกต่างกันมาก โดยถือว่าผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งมีพลังกำลังมาก ควรทำหน้าที่ดูแลปกป้อง และคุ้มครองสังคม สังคมจึงยกย่องผู้ชายในฐานะบทบาทของผู้คุ้มครอง ส่วนผู้หญิงนั้นเป็นเพศอ่อนแอ มีความนุ่มนวลละเอียดอ่อน ผู้หญิงจึงทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว และอบรมเลี้ยงดูบุตร

3. อายุของผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดู

แอนเดรียและซาร่าห์ (Waylen & Stewart-Brown, 2009) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลที่มีผลต่อคะแนนการเลี้ยงดูบุตร ได้แก่ อายุของมารดา ขณะเดียวกัน บรูม (Broom, 1984, pp. 223-228) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการสมรสและการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นพ่อแม่ ผลการศึกษา พบว่า ความแตกต่างในด้านวัยวุฒิของมารดามีผลทำให้การปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมีความแตกต่างกัน

4. สถานภาพสมรสของผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดู

Brendtro & Long (1995) ได้ศึกษา การทำลายวงจรของความขัดแย้งของคู่สมรส ผลการศึกษาพบว่า การมีพ่อแม่ของเด็กอยู่ด้วยกันและการต่ำทอการทะเลาะการตบตีของพ่อแม่ พ่อแม่แยกทางกันพ่อหรือแม่ต่างมีครอบครัวใหม่ ครอบครัวที่มีการหย่าร้างหรือแตกแยก สิ่งเหล่านี้ทำให้

วัยรุ่นขาดความอบอุ่นขาดความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใหญ่ วัยรุ่นเลยขาดโอกาสรับค่านิยมที่ดีเข้าไปในใจของตน การที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู จะส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีแนวทางหรือการเลี้ยงดูที่หลากหลาย คนที่หลากหลายวัยในครอบครัวโดยพ่อแม่ของเด็กส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่จะสามารถสืบค้นและหาข้อมูลใหม่ๆ มีการแลกเปลี่ยนและร่วมกันวางแผนที่จะดูแลเด็กตั้งที่บ้านที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันจะช่วยให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี ความรักความอบอุ่นในครอบครัวดี ส่งผลให้มีพฤติกรรม การเลี้ยงดูเชิงบวก

5. อาชีพส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

ทอมลินสัน (Tomlinson, 1987) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพ่อและแม่ในการเลี้ยงทารกแรกเกิด ผลการศึกษา พบว่าการทำงานนอกบ้านของมารดาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บิดามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น

6. ศาสนาส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กล่าวว่า วัฒนธรรมและเชื้อชาติที่แตกต่างกัน มีผลต่อกลยุทธ์ในการเลี้ยงดูในแต่ละประเทศแตกต่างกัน

7. ระดับการศึกษา

พีรญา มายูร (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเขตสุขภาพที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูเด็กของผู้เลี้ยงดู คือ ระดับการศึกษา ขณะที่ เซียร์ และคณะ (Sears et al. 1957, p. 433, อ้างถึงใน รัชณี กิติพรชัย, 2515, น. 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มีการศึกษาสูงและต่ำ พบว่า มารดาที่มีการศึกษาสูงจะใช้ เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าการให้รางวัลในสิ่งที่เป็นวัตถุและลงโทษทางกายหรือทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีน้อยกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ นอกจากนั้น น้อมฤดี จงพยุหะ, 2518, อ้างถึงใน วัจน์ ไทรงาม (2539, น. 23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเด็กตามพื้นฐานอารมณ์กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดา: กรณีศึกษามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียนอนุบาล เอกชนเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของมารดา เนื่องจากการศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจต่อข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้นซึ่งความรู้จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆอย่างมีเหตุผลมารดาหรือผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาต่ำ

8. จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

พีรญา มายูร (2565) ได้ศึกษา พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเขตสุขภาพที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หากเด็กได้อยู่กับบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย และบุคคลอื่นๆ ที่หลากหลาย แม้ผู้เลี้ยงดูเด็กจะเป็นผู้สูงอายุ หากในบ้านมีบิดามารดาเด็กอาศัยอยู่ร่วมด้วย

การเข้าถึง เข้าใจ การรู้เท่าทันสื่อ ทักษะในการสื่อสาร การตัดสินใจ และนำความรู้มาใช้ในการเลี้ยงดูเด็กย่อมมีมากกว่าผู้เลี้ยงดูเด็กตามลำพัง

9. รายได้รวมภายในครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

นุชรา บุญกนก (2531) ได้ศึกษาบทบาทของบิดาในการเสริมมารดาในการเลี้ยงดูทารก ผลการศึกษาพบว่า บิดาที่มีรายได้สูงกว่ามีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรได้สูงกว่าบิดาที่มีรายได้ต่ำกว่า ในขณะที่ พิรญา มายูร (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเขตสุขภาพที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้เลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูเด็ก และ Altafim et al. (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจรวมไปถึงการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง กับปัญหาพฤติกรรมเด็กในประเทศบราซิล ผลการศึกษา พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่ดีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการมีปัญหาพฤติกรรมของเด็ก

10. เพศของเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

วิชา มหาคุณ และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (2533) ได้ศึกษาผลกระทบของเด็กถูกรุณทรมาน: มาตรการป้องกันแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่เคยต้องคดี ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ถูกทารุณกรรมจากบิดามารดาจะมีบุคลิกภาพก้าวร้าว ชอบทะเลาะวิวาทกับพี่น้อง พบเพศชายก้าวร้าวกว่าเพศหญิง เนื่องจากสภาพการอบรมเลี้ยงดู ระหว่างบุตรเพศชายและเพศหญิงนั้นแตกต่างกัน ผู้ปกครองจะยินยอมให้เสรีภาพเด็กผู้ชายมากกว่าผู้หญิง

11. อายุของเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

เนื่องจากวิธีการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตามช่วงอายุแต่ละช่วงแตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวกตามช่วงอายุต่าง ๆ แตกต่างกัน

12. พัฒนาการของเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงดู

Frongillo et al. (2017) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการเด็กปฐมวัยกับพฤติกรรมดูแลของครอบครัว และภาวะโภชนาการของเด็กปฐมวัยในประเทศที่มีรายได้น้อยและปานกลาง ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลของครอบครัว ได้แก่ การรู้หนังสือ-การคิดคำนวณและการเข้าร่วมโปรแกรม การจัดหาหนังสือ และการถูกกระตุ้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ขณะที่ สกาวรัตน์ เทพรัักษ์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตสุขภาพที่ 4 และ 5 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการสมวัย 4 ด้าน พัฒนาการด้านภาษา พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก พัฒนาการทางด้านสังคม และการช่วยเหลือตนเอง

13. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ต้องตา ชันธวี และจิรวรรณ แทนวันกุล (2561) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีโอกาสทำให้เกิดพัฒนาการด้านการใช้ภาษาไม่สมวัยในเด็กอายุ 9 เดือน ในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้ดูแลที่มีความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาอยู่ในระดับต่ำจะทำให้เด็กมีโอกาสเกิดพัฒนาการด้านการใช้ภาษาไม่สมวัยได้เป็น 3.87 เท่าของผู้ดูแลที่มีระดับความรู้ในระดับสูง ดังนั้น หากผู้ปกครองไม่มีความรู้ในเรื่องการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้เด็กปฐมวัยอาจเกิดพัฒนาการล่าช้าได้ ขณะเดียวกัน ภควดี นนทพันธ์ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเด็ก จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยและปัจจัยด้านอิทธิพลระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ในระดับต่ำ โดยที่ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเด็ก

14. ทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก ส่งผลพฤติกรรม การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ทัศนีย์ นาคุณทรง (2546) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของพ่อแม่ในการเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองต้องมีเจตคติที่ดีต่อเด็ก ต้องเข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในวัยต่างๆ ไม่ตำหนิเด็กเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่แปลกไปจากอื่นๆ หาสาเหตุและทำความเข้าใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็ก ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเลี้ยงดูแบบเชิงบวก ในขณะที่ ปรัชญาพร ธิสาระ และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองในจังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมและการช่วยเหลือตนเองมากที่สุด และปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ การสนับสนุนทางสังคมจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

15. ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก ส่งผลพฤติกรรม การเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

จรรยา สุวรรณทัต และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2553) ได้สังเคราะห์ผลงานวิจัยประเทศไทยด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ ให้การสนับสนุนมีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร มีความเสมอต้นเสมอปลายและความชัดเจนในการให้รางวัลต่อพฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริมและ

การลงโทษต่อพฤติกรรมที่ต้องการระงับซึ่งวิธีการต่างๆล้วนส่งผลทางบวกต่อการเสริมสร้างจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อบุตร ในขณะที่ รวี ศิริปริชยากร และขวัญใจ จริญญาทัศน์กร (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู (แบบประชาธิปไตย, แบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผล) ด้านสภาพแวดล้อม (การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และการจัดสภาพแวดล้อมภายใน) และด้านการจัดการเรียนรู้ (การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน) นอกจากนี้ Sarwar (2016) ได้ศึกษาอิทธิพลของรูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูแบบเผด็จการส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนกระด้างกระเดื่อง ไม่ยอมคน และมีปัญหาในการปรับพฤติกรรมเนื่องจากความกดดันที่มีมากเกินไปจากผู้ปกครองส่งผลต่อเด็กในทางตรงกันข้าม หากผู้ปกครองมีการเลี้ยงดูแบบให้การส่งเสริมระดับปานกลาง ใช้เวลาอยู่กับเด็กให้ได้อย่างเหมาะสมจะทำให้พฤติกรรมไม่ยอมคนของเด็กลดลง

16. สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ส่งผลพฤติกรรมการเลี้ยงดู ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุนาวิน (2521) ได้ศึกษาพฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจในทางจิตวิทยา ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ พันธุกรรม และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมคือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่บุคคลแสดงออกโดยโต้ตอบในลักษณะต่างๆ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางชุมชน สิ่งแวดล้อมทางมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมภูมิประเทศ ขณะที่ นิพัทธวรรณ แสงพรหม และสุภาพร ชินสมพล (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมวิทยา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่นหรือด้านภาวะเศรษฐกิจของมารดา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการแผนกกุมารเวชกรรมโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.86$)

สรุปจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบปัจจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้รวมภายในครอบครัว
- 2) ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย ได้แก่ เพศ อายุ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 3) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- 4) ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก
- 5) ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และ
- 6) สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก PERMA Model (Seligman, 2011, as cite in Jackson, 2022) ซึ่งกล่าวถึงการใช้แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกสนับสนุนพฤติกรรมการเลี้ยงดูที่บ้านตามความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กปฐมวัย จึงนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ประกอบกับผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้ปัจจัยและตัวแปรในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ทั้งหมด 6 ปัจจัย 16 ตัวแปร ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้รวมภายในครอบครัว
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย ได้แก่ เพศ อายุ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
4. ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก
5. ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก
6. สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ดังภาพ

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัย ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด จำนวน 225 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 107 แห่ง อัตราส่วนผู้ปกครอง 1 คน: เด็ก 1 คน ผู้ปกครอง จำนวน 8,136 คน

ตาราง 1 แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้ปกครอง	จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (แห่ง)	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (แห่ง)
เมืองพิษณุโลก	1,784	36	21
อำเภอพรหมพิราม	1,167	48	14
อำเภอบางกระพุ่ม	561	13	9
อำเภอนครไทย	1,030	29	11
อำเภอเนินมะปราง	523	20	8
อำเภอวัดโบสถ์	313	11	7
อำเภอวังทอง	1,055	32	12
อำเภอบางระกำ	1,038	16	13
อำเภอชาติตระการ	665	20	12
รวมทั้งสิ้น	8,136	225	107

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 413 คน โดยผู้ปกครองอาจเป็นคนใดคนหนึ่งในครอบครัว และเป็นผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion criteria)
  - 1.1 เป็นบุคคลที่คอยอบรมสั่งสอนแก่เด็กปฐมวัย
  - 1.2 สามารถอ่าน ฟัง และเขียนภาษาไทยได้
  - 1.3 พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก
  - 1.4 ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
2. เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion criteria)

เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองที่ไม่ได้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เกิน 6 เดือน ไม่สามารถตอบข้อความคำถามได้ครบถ้วน ถูกต้อง และไม่ยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 413 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Estimating a finite population mean (Wayne, 1995)

กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) = .05 และค่าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า $Z = 1.96$

$$n = \frac{N\sigma^2 z^2_{1-\frac{\alpha}{2}}}{d^2(N-1) + \sigma^2 z^2_{1-\frac{\alpha}{2}}}$$

โดย n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากสูตร

N คือ จำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด จำนวน 229 แห่ง 8,136 คน

σ คือ ค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐานของประชากร

d คือ ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

$N = 8,136$ $d = 0.10$ σ $Z = 1.96$

$$n = \frac{8,136(1.96^2)\sigma^2}{(8,136-1)(0.10)^2\sigma^2 + (1.96)\sigma^2}$$

$$n = \frac{31,255.26\sigma^2}{[(8,135)(0.10)^2 + (1.96)]\sigma^2}$$

$$n = \frac{31,255.26}{83.31}$$

$$= 375.17$$

เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 10% เพื่อกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

≈ 413

ผู้ทำวิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic sampling) จังหวัดพิษณุโลกมีทั้งหมด 9 อำเภอ ได้ทำการสุ่มเป็น 50% ของพื้นที่ ได้ทั้งหมด 5 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอพรหมพิราม 2) อำเภอบางกระทุ่ม 3) อำเภอวัดโบสถ์ 4) อำเภอเนินมะปราง และ 5) อำเภอในเมือง

อำเภอทั้ง 5 อำเภอ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 59 แห่งผู้ทำวิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้ทั้งหมด 19 แห่ง

ตาราง 2 แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

อำเภอ	จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (แห่ง)	สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)
เมืองพิษณุโลก	21	7
อำเภอพรหมพิราม	14	5
อำเภอบางกระพูน	9	3
อำเภอเนินมะปราง	8	2
อำเภอวัดโบสถ์	7	2
รวมทั้งสิ้น	59	19

จากนั้นผู้ทำวิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยกระจายกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 อำเภอ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กันตามสัดส่วนประชากรได้ดังตารางนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำแนกโดยการแบ่งตามสัดส่วนประชากร

อำเภอ	จำนวนผู้ปกครอง	สัดส่วนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เมืองพิษณุโลก	984	$(984 \cdot 413) / 2,176$	$186.76 \approx 187$
อำเภอพรหมพิราม	592	$(592 \cdot 413) / 2,176$	$112.36 \approx 112$
อำเภอบางกระพูน	307	$(307 \cdot 413) / 2,176$	$58.26 \approx 58$
อำเภอเนินมะปราง	171	$(171 \cdot 413) / 2,176$	$32.45 \approx 33$
อำเภอวัดโบสถ์	122	$(122 \cdot 413) / 2,176$	$23.15 \approx 23$
รวมทั้งสิ้น	2,176	2,176	413

รวมทั้งสิ้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 413 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ผู้ทำวิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย และ พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวกโดยอาศัยการศึกษาจากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา นับถือ ศาสนา สถานภาพ อาชีพ ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และ อายุของผู้ปกครอง จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมภายในครอบครัว พาหนะในการ เดินทาง เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ได้แก่ เพศ การได้รับการประเมินพัฒนาการตามวัย เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และ อายุของเด็ก ปฐมวัย เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end)

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ได้นำแบบสอบถาม เรื่องการพัฒนาการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดยโสธรมาประยุกต์ใช้ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้ วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) วิธีของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson Method) แบบประเมินมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) = 0.70 จำนวน 18 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกคำตอบ มี 2 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบ เดียว คือ ถูก ผิด ซึ่งได้มาจากการใช้แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรม “กิน กอด เล่น เล่า นอน ฝ้าดูฟัน” และคู่มือ DSPM ในการสร้างข้อคำถาม (ชฎาภรณ์ ชื่นตา และคณะ, 2561)โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถาม		เลือกตอบถูก	เลือกตอบผิด
ข้อความคำถามถูก	ค่าคะแนน	1	0
ข้อความคำถามผิด	ค่าคะแนน	0	1

กำหนดระดับความรู้โดยมีคะแนนจากการวัด ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความรู้ ระดับมาก มี คะแนนจากการวัด ร้อยละ 60 – 79 มีความรู้ระดับปานกลาง มีคะแนนจากการวัดน้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ระดับน้อย ได้ระดับความรู้ดังนี้

ระดับความรู้	คะแนนจากการวัด
ความรู้ระดับมาก	14 – 18
ความรู้ระดับปานกลาง	10 – 13

ความรู้ระดับน้อย

0 – 9

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดพิจารณาระดับความถี่ มาคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นโดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) แบบประเมินมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) = 0.92 จำนวน 10 ข้อ

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{จำนวนชั้นคะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{50-10}{3} \\ &= 13.33 \end{aligned}$$

ระดับทัศนคติ

คะแนนเฉลี่ยจากการวัด

มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับสูง	38 – 50
มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับปานกลาง	24 – 37
มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับต่ำ	10 – 23

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดพิจารณาระดับความถี่ มาคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นโดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) แบบประเมินมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) = 0.77 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ใช่	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่ใช่	ให้คะแนน	0	คะแนน
มี	ให้คะแนน	1	คะแนน
ไม่มี	ให้คะแนน	0	คะแนน
อยู่ร่วมกัน	ให้คะแนน	1	คะแนน
แยกทางกันอยู่	ให้คะแนน	0	คะแนน
ครอบครัวเดี่ยว (พ่อแม่ลูก)	ให้คะแนน	0	คะแนน
ครอบครัวขยาย (มีปู่ย่าตายายอยู่ร่วมด้วย)	ให้คะแนน	1	คะแนน

กำหนดให้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{จำนวนชั้นคะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{6-0}{3} \\ &= 2 \end{aligned}$$

ระดับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู	คะแนนเฉลี่ยจากการวัด
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับดี	5 – 6
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับปานกลาง	3 – 4
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับน้อย	0 – 2

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดพิจารณาระดับความถี่ มาคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นโดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) แบบประเมินมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) = 0.72 จำนวน 5 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มี ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี ให้คะแนน 0 คะแนน

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{จำนวนชั้นคะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-0}{3} \\ &= 1.67 \end{aligned}$$

ระดับความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก	คะแนนเฉลี่ยจากการวัด
มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับสูง	4 – 5
มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับปานกลาง	2 – 3
มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับต่ำ	0 - 1

ส่วนที่ 6 แบบประเมินพฤติกรรมผู้ปกครองในการส่งเสริมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ในด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยประยุกต์จากจิตวิทยาเชิงบวก (PERMA) ของ Seligman (2011a) มีองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้สึทางบวก (P) 2) ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วม (E) 3) ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี (R) 4) ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของผู้เรียน (M) 5) ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (A) ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติทุกครั้ง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีการปฏิบัติบางครั้ง มีการปฏิบัติน้อยครั้ง และไม่มีการปฏิบัติเลย โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมดพิจารณาระดับความถี่ มาคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้นโดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) แบบประเมินมีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) = 0.92 จำนวน 25 ข้อ

ข้อคำถาม	ไม่มีการปฏิบัติเลย	มีการปฏิบัติ น้อยครั้ง	มีการปฏิบัติ บางครั้ง	มีการปฏิบัติ บ่อยครั้ง	มีการปฏิบัติ ทุกครั้ง
ข้อความเชิงบวก	1	2	3	4	5
ค่าคะแนน (Positive Scale)					
ข้อความเชิงลบ	5	4	3	2	1
ค่าคะแนน (Negative Scale)					

กำหนดระดับพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก โดยมีคะแนนจากการวัด ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยระดับดี มีคะแนนจากการวัด ร้อยละ 60 – 79 มีการพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยระดับพอใช้มีคะแนนจากการวัดน้อยกว่า ร้อยละ 60 มีพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยระดับควรปรับปรุง ได้ระดับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ดังนี้

ระดับพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก	คะแนนจากการวัด
ระดับดี	100 – 125 คะแนน
ระดับพอใช้	75 – 99 คะแนน
ระดับควรปรับปรุง	25 – 74 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม หาดัชนีความเที่ยงตรง (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับ วัตถุประสงค์ ด้วยการหาค่า IOC: Index of item objective congruence โดยพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีสูตรในการหาค่า ดังนี้

$$IOC = (\Sigma R)/N$$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณ จากสูตรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 ทั้งนี้ แบบสอบถามการวิจัยนี้มีค่า IOC ผู้วิจัยได้เลือก ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงนำไปใช้ได้

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability testing) นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ มาทำการทดสอบโดยวิธีครอนบาชแอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient) เพื่อวัดคุณภาพความ เชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามว่า แต่ละข้อคำถามสอดคล้องกันหรือไม่ เป็นการวัด การสอดคล้องภายใน (Internal consistency) หรือ เรียกว่า การหาค่า Cronbach's alpha เป็น การหาค่า "สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น" (Coefficient of reliability) ตามที่ Jump (1978) ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับ โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับค่า สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.75 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี เอกสารตำราบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พัฒนาการเด็ก การเจริญเติบโตแต่ละช่วงวัย การดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยและพฤติกรรม การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.50 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามได้ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98

ขั้นที่ 3 ขออนุญาตจากพื้นที่เพื่อนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน แล้วนำมาหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันโดยโดยขอความ ร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลด่านแม่คำมัน จังหวัดอุตรดิตถ์ เก็บกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช 0.91

ขั้นที่ 4 ขออนุญาตพื้นที่ในการลงเก็บข้อมูล นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำไปเก็บข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่างจริงต่อไปโดยขอความร่วมมือจากเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ช่วยสำรวจผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยที่พักอาศัยอยู่ภายในเขตพื้นที่จังหวัด

พิษณุโลกและส่งแบบสอบถามแก่ผู้ปกครองในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในแต่ละที่ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป

ขั้นที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเก็บวิจัยข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยทำหนังสือและประสานขอความร่วมมือจากเทศบาลตำบลต่างๆในแต่ละอำเภอของจังหวัดพิษณุโลก ได้รับการสนับสนุนความช่วยเหลือจากพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องแจกแบบสอบถามกับผู้ปกครองที่เดินทางมารับเด็กปฐมวัยจำนวนทั้งสิ้น 413 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาทำการลงรหัส บันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการวิเคราะห์ด้วยสถิติดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการพรรณนาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย และพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก โดยนำเสนอในรูปของตารางแสดงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)
2. ใช้สถิติ regression ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยต่างๆ ตัวแปรต้นและตัวแปรตามแบบวิเคราะห์เชิงพหุคูณ (multiple regression analysis)

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของผู้ที่เข้าร่วมวิจัยโดยยึดหลัก 3 ประการ คือ หลักความเคารพในบุคคล (Respect For person) หลักคุณประโยชน์และไม่ก่อให้เกิดอันตราย (Beneficence) และหลักยุติธรรม (Justice) โดยยึดหลักความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และให้คำยินยอมโดยได้รับข้อมูลที่เพียงพอและเป็นอิสระในการตัดสินใจ และรักษาความลับ เคารพการเป็นส่วนตัว ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยชี้แจงอาสาสมัครที่เข้าร่วมให้เข้าใจและการตัดสินใจไม่มีการบังคับ พร้อมทั้งการตัดสินใจจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในปัจจุบันและอนาคต โดยผู้วิจัยมีมาตรฐานที่จะเก็บความลับ คือ จะไม่มีการระบุชื่อ นามสกุล ที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือข้อมูลต่างๆ โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564 เลขที่โครงการ IRB No. P2-0174/2564

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อยู่ในระดับใด 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Logistic Regression) นำเสนอผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย

ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลผู้ปกครอง

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย		
บิดา/มารดา	308	74.58
ปู่/ย่า/ตา/ยาย	75	18.16
ญาติ	29	7.02
พี่เลี้ยงเด็ก	1	0.24

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. เพศของผู้ปกครอง		
เพศชาย	119	28.81
เพศหญิง	294	71.19
3. ระดับช่วงอายุของผู้ปกครอง		
20 – 30 ปี	127	30.75
31 – 40 ปี	176	42.62
41 – 50 ปี	58	13.94
51 – 60 ปี	37	8.96
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	15	3.63
$\bar{x} = 36.94$, S.D. = 10.89, Min = 20, Max = 80		
4. สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง		
สมรส	308	74.58
หม้าย/หย่า/แยก	52	11.19
โสด	53	12.83
5. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
ไม่ได้เรียน	5	1.21
ประถมศึกษา	55	13.32
มัธยมศึกษาตอนต้น	90	21.79
มัธยมศึกษาตอนปลาย	98	23.73
ปวช./ปวส.	79	19.13
ปริญญาตรี/ปริญญาโท	86	20.82

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับจ้าง/ลูกจ้าง	133	32.20
ค้าขาย	69	16.71
เกษตรกร	47	11.38
พนักงานภาครัฐ/ข้าราชการ/ข้าราชการเกษียณ	42	10.17
ธุรกิจส่วนตัว	41	9.93
พนักงานบริษัท	41	9.93
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	40	9.68
7. ศาสนาของผู้ปกครอง		
พุทธ	408	98.79
คริสต์	5	1.21
8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 – 4 คน	228	55.21
5 – 7 คน	155	37.53
มากกว่า 7 คนขึ้นไป	30	7.26
$\bar{x} = 4.70$, S.D. = 1.71, Min = 2, Max = 13		
9. รายได้รวมภายในครอบครัว		
น้อยกว่า 10,000 บาท	28	6.78
10,000 – 20,000 บาท	214	51.82
20,001 – 30,000 บาท	95	23.00
30,001 – 40,000 บาท	18	4.36
มากกว่า 40,000 บาท	41	9.93
ไม่ทราบ	17	4.11
$\bar{x} = 24,249.76$, S.D. = 16,240.38, Min = 3,000, Max = 150,000		
รวม	413	100

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่บิดา/มารดาเป็นผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก คิดเป็นร้อยละ 74.58 รองลงมาเป็นปู่/ย่า/ตา/ยายที่เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ร้อยละ 18.16 ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 71.19 ระดับช่วงอายุของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 42.6 (อายุเฉลี่ย 36.94 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.89 มีอายุต่ำสุด 20 ปี และมีอายุสูงสุด 80 ปี) สถานภาพส่วนใหญ่แต่งงานแล้วหรือสมรสแล้ว ร้อยละ 74.58 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด ร้อยละ 23.73 รองลงมา ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ร้อยละ 21.79 ประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างมากที่สุด ร้อยละ 32.20 มีสมาชิกภายใน ครอบครัวอยู่ระหว่าง 2 – 4 คน มากที่สุด ร้อยละ 55.2 (เฉลี่ยจำนวนสมาชิกภายในครอบครัว 4 คน ต่ำสุด 2 คน มากสุด 13 คนต่อหนึ่งครอบครัว) รายได้รวมภายในครอบครัวมีรายได้อยู่ที่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 51.82 รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 24,249.76 บาทต่อเดือน

ตาราง 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลส่วนบุคคลเด็กปฐมวัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศของเด็กปฐมวัย		
เพศชาย	194	46.97
เพศหญิง	219	53.03
2. ช่วงอายุของเด็กปฐมวัย	49	11.86
2 - 3 ปี	193	46.73
3 - 4 ปี	171	41.40
4 - 5 ปี		
3. พัฒนาการของเด็กปฐมวัย	16	3.87
ไม่ทราบ	7	1.70
พัฒนาการล่าช้า	390	94.43
พัฒนาการสมวัย		
รวม	413	100

ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่าส่วนใหญ่เป็นเด็กปฐมวัยที่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.03 และเป็น เพศชาย ร้อยละ 46.73 ส่วนใหญ่เด็กปฐมวัยมีช่วงอายุระหว่าง 3 ถึง 4 ปี ร้อยละ 46.73 จาก การตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองพบว่าส่วนใหญ่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 94.43 ไม่ทราบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 3.87 และเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทักษะคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทักษะคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 413 คน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

ตาราง 6 แสดงระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

ระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้ระดับน้อย (0 – 9 คะแนน)	112	27.11
ความรู้ระดับปานกลาง (10 – 13 คะแนน)	228	55.21
ความรู้ระดับมาก (14 – 18 คะแนน)	73	17.68
รวม	413	100

($\bar{X} = 11.28$, S.D.=2.33, ระดับปานกลาง)

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 11.28$, S.D.=2.33) คิดเป็นร้อยละ 55.21 รองลงมา มีความรู้ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 27.11 และมีความรู้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.68

2. วิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง

ตาราง 7 แสดงระดับทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง

ระดับทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก	จำนวน	ร้อยละ
มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับปานกลาง (24 – 37 คะแนน)	106	25.67
มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับสูง (38 – 50 คะแนน)	307	74.33
รวม	413	100

($\bar{X} = 41.20$, S.D.=4.79, ระดับสูง)

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 41.20$, S.D.=4.79) คิดเป็นร้อยละ 74.33 รองลงมา มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัยระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.67

3. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู

ตาราง 8 แสดงระดับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู

ระดับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู	จำนวน	ร้อยละ
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ระดับน้อย (0 – 2 คะแนน)	55	13.32
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ระดับปานกลาง (3 – 4 คะแนน)	265	64.16
สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ระดับดี (5 – 6 คะแนน)	93	22.52
รวม	413	100

($\bar{X} = 3.45$, S.D.=1.10, ระดับปานกลาง)

จากตาราง 8 พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, S.D. = 1.10) คิดเป็นร้อยละ 64.16 รองลงมา มีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับดี คิดเป็นร้อยละ 22.52 และมีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.32

4. ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง

ตาราง 9 แสดงระดับความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก

ระดับความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก	จำนวน	ร้อยละ
ความตระหนักอยู่ในระดับต่ำ (0 – 1 คะแนน)	54	13.07
ความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง (2 – 3 คะแนน)	130	31.48
ความตระหนักอยู่ในระดับสูง (4 – 5 คะแนน)	229	55.45
รวม	413	100

($\bar{X} = 3.39$, S.D.=1.51, ระดับสูง)

จากตาราง 9 พบว่าผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับสูง ($\bar{x} = 3.39$, S.D.=1.51) คิดเป็นร้อยละ 55.45 รองลงมา มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.48 และมีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 13.07

5. พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ตาราง 10 แสดงพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง

พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมระดับควรปรับปรุง (25 – 74)	19	4.60
พฤติกรรมระดับพอใช้ (75 – 99)	201	48.67
พฤติกรรมระดับดี (100 – 125)	193	46.73
รวม	413	100

($\bar{X} = 97.75$, S.D.=8.53, ระดับพอใช้)

จากตาราง 10 พบว่าผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 97.75$, S.D.=8.53) คิดเป็นร้อยละ 48.67 รองลงมามี พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 46.73 และมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 4.60

ตาราง 11 แสดงสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครองและพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	11.28	2.33	ปานกลาง
2. ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก	41.20	4.79	สูง
3. สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู	3.45	1.10	ปานกลาง
4. ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง	3.39	1.51	สูง
5. พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก	97.75	12.17	พอใช้

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อหาระดับปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตามผู้วิจัยใช้สถิติ Stepwise Multiple Linear Regression Analysis หรือการถดถอยพหุแบบขั้นตอน วิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร (multivariate Relationship) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ที่มีผลต่อตัวแปรตามตัวเดียว

ข้อตกลงเบื้องต้น multiple regression analysis

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์
2. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ (Normality)
3. ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระจากกัน (Durbin Watson)
4. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่
5. การตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองภายในตัวแปรต้น (Multicollinearity)
6. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์

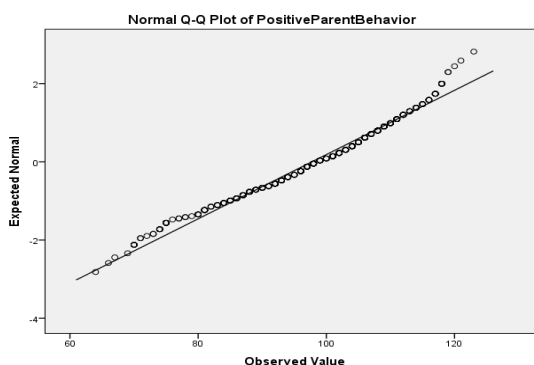
ตาราง 12 แสดงวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตาม

Residuals Statistics ^a					
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	71.25	115.85	97.75	8.53	413
Residual	-24.53	23.71	.000	8.67	413
Std. Predicted Value	-3.10	2.12	.000	1.00	413
Std. Residual	-2.80	2.71	.000	.99	413

a. ตัวแปรตาม: พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

จากตาราง 12 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรม การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับศูนย์

1. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงข้อมูลแบบปกติ (Normality)

ภาพ 4 แสดงกราฟการแจกแจงข้อมูลของพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกมีการแจกแจงข้อมูลเป็นแบบปกติ (Normality)

2. ความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระจากกัน (Durbin Watson)

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์หาค่า Durbin-Watson

Model Summary ^s						
Change Statistics						
Model	R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	Durbin-Watson
1	.251 ^a	137.639	1	411	.000	
2	.163 ^b	114.390	1	410	.000	
3	.045 ^c	34.055	1	409	.000	
4	.019 ^d	14.667	1	408	.000	
5	.008 ^e	6.723	1	407	.010	
6	.005 ^f	4.042	1	406	.045	1.81

a. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง

b. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง, ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก

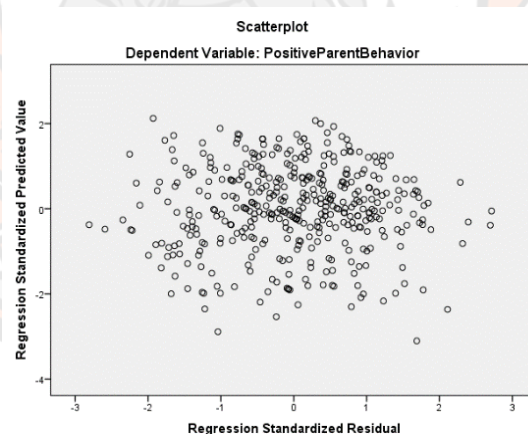
c. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง, ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก, ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

- d. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง, ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก, ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง, สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู
- e. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง, ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก, ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง, สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู, สถานภาพ
- f. ตัวแปรทำนาย: (ค่าคงที่), ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกของผู้ปกครอง, ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก, ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง, สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู, สถานภาพ, ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย
- g. ตัวแปรตาม: พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง

จากตาราง 13 การตัดสินใจของ Durbin Watson ควรีค่าอยู่ในระหว่าง 1.50 – 2.50 ถ้าค่ายิ่งเข้าใกล้ 2 แสดงว่า (e) ยังมีความเป็นอิสระต่อกัน ในการวิจัยนี้ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.81 ถือว่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

3. ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนมีค่าคงที่

ภาพ 5 แสดงค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

จากกราฟจะเห็นได้ว่าการกระจายตัวของข้อมูลไม่มีรูปแบบใดๆ ไม่สามารถลากเส้นในลักษณะใดให้พอดีกับข้อมูล ค่าความแปรปรวนของข้อมูลมีค่าคงที่

4. การตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองภายในตัวแปรต้น (Multicollinearity)

ตาราง 14 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองภายในตัวแปรต้น

ตัวแปร	SE Beta	t-test	Sig.	Partial correlation	Collinearity	
					Tolerance	VIF
- ความสัมพันธ์กับเด็ก						
ปฐมวัย	0.12	2.90	0.00**	0.14	0.98	1.01
- เพศของผู้ปกครอง	0.04	0.89	0.37	0.04	1.00	1.00
- อายุของผู้ปกครอง	-0.04	-0.88	0.38	-0.04	0.97	1.02
- สถานภาพ	-0.05	-1.11	0.26	-0.05	0.99	1.00
- อาชีพ	0.05	1.21	0.22	0.06	0.98	1.02
- ศาสนา	-0.01	-0.29	0.77	-0.01	1.00	1.00
- ระดับการศึกษา	0.12	2.72	0.00**	0.13	0.98	1.01
- จำนวนสมาชิกใน						
ครอบครัว	0.06	1.48	0.13	0.07	0.99	1.01
- ระดับรายได้	0.09	1.99	0.04*	0.09	0.98	1.01
- เพศของเด็กปฐมวัย	-0.02	-0.39	0.69	-0.01	1.00	1.00
- อายุของเด็กปฐมวัย	-0.05	-1.16	0.24	-0.05	1.00	1.00
- พัฒนาการของเด็ก						
ปฐมวัย	0.07	1.64	0.10	0.08	0.98	1.01
- ความรู้เกี่ยวกับการ						
ดูแลส่งเสริมพัฒนาการ						
เด็กปฐมวัย	0.35	8.65	0.00**	0.39	0.95	1.04
- ทัศนคติเกี่ยวกับ						
จิตวิทยาเชิงบวก	0.41	10.69	0.00**	0.46	0.98	1.01
- สภาพแวดล้อม						
ภายนอกและภายในที่						
เอื้อต่อการเลี้ยงดู	0.32	7.79	0.00**	0.35	0.93	1.07

การตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองในตัวแปรต้น (Multicollinearity) ควรมีค่า VIF น้อยกว่า 10 และค่า Tolerance มากกว่า 0 เข้าใกล้ 1 (VIF < 10, Tolerance > 0) พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง

ผู้วิจัยเลือกตัวแปรอิสระที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติมาอธิบายตัวแปรตามโดยการเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอนทีละตัว เรียกว่า Stepwise

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก ($r = .18, r = .13, r = .44, r = .47, r = .43, r = .50$ ตามลำดับ) จากนั้นจึงนำปัจจัยต่างๆเข้าสู่สมการถดถอยพหุแบบขั้นตอน ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Stepwise ดังนี้

ตาราง 15 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดพิษณุโลก (n = 413)

ตัวแปร	b	SE b	Beta	t-test	p-value
- ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย	0.88	0.43	0.07	2.01	0.04*
- สถานภาพสมรส	-1.34	0.47	-0.10	-2.85	0.00**
- ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	0.84	0.21	0.16	3.88	0.00**
- ทักษะคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก	0.76	0.09	0.30	7.69	0.00**
- สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู	1.92	0.45	0.17	4.19	0.00**
- ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก	3.03	0.29	0.37	10.18	0.00**

ค่าคงที่ = 41.48, F = 65.34, p-value < 0.001, R=0.701 , R² =0.492

**p-value < 0.001

จากตาราง 15 ผลการศึกษาได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6$$

เมื่อ

Y = พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง

a = ค่าคงที่

b_1 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 1

x_1 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 1 คือ ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย

b_2 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 2

x_2 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 2 คือ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

b_3 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 3

x_3 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 3 คือ ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

b_4 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 4

x_4 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 4 คือ ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก

b_5 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 5

x_5 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 5 คือ สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู

b_6 = สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ 6

x_6 = ตัวแปรอิสระตัวที่ 6 คือ ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก

แทนค่าในสมการได้ ดังนี้

$$Y = 41.48 + (0.88) (\text{ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย}) - (1.34) (\text{สถานภาพของผู้ปกครอง}) + (0.84) (\text{ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย}) + (0.76) (\text{ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก}) + (1.92) (\text{สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู}) + (3.03) (\text{ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก})$$

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานภาพของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู และความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงสามารถกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองได้ ร้อยละ 49.20

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Research) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับใด 2) ศึกษาปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ดำเนินการวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 413 คน ที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัย ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม และการจัดการเรียนรู้ และส่วนที่ 5 แบบประเมินส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ซึ่งแยกย่อยออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกทางบวก (P) ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (E) ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี (R) ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของผู้เรียน (M) ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (A) ซึ่งแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม หาดัชนีความเที่ยงตรง (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ รวมทั้งดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach เพื่อวัดคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามว่า แต่ละข้อคำถามสอดคล้องกันหรือไม่ เป็นการวัดการสอดคล้องภายใน (Internal consistency) หรือ เรียกว่า การหาค่า Cronbach's alpha เป็นการหาค่า "สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น" (Coefficient of reliability) ตามที่ Jump (1978) ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์การยอมรับ โดยกำหนดเกณฑ์ยอมรับค่า สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.75 ขึ้นไป และสำหรับสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่

รวบรวมได้มาทำการลงรหัส บันทึกข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการวิเคราะห์ด้วยสถิติดังนี้ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการพรรณนาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก โดยนำเสนอในรูปของตารางแสดงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) และใช้สถิติ regression ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยต่างๆ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม แบบวิเคราะห์เชิงพหุคูณ (multiple regression analysis) ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย

1.1 สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย เพศ อายุ สถานภาพ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมภายในครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง จำนวน 413 คน มีความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัยเป็นบิดา/มารดา 74.58 เพศชาย ร้อยละ 28.81 เพศหญิง ร้อยละ 71.19 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 42.62 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 74.58 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.80 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 23.73 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้าง ร้อยละ 32.20 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 2 - 4 คน ร้อยละ 55.21 และรายได้รวมภายในครอบครัว 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 51.82

1.2 สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย เพศของเด็กปฐมวัย อายุของเด็กปฐมวัย และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย จำนวน 413 คน ส่วนใหญ่เป็นเด็กปฐมวัยที่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.03 และเป็นเด็กปฐมวัยเพศชาย ร้อยละ 46.97 ส่วนใหญ่เด็กปฐมวัยมีช่วงอายุระหว่าง 3 ถึง 4 ปี ร้อยละ 46.73 ช่วงอายุระหว่าง 4 ถึง 5 ปี ร้อยละ 41.41 ช่วงอายุระหว่าง 2 ถึง 3 ปี ร้อยละ 11.86 และจากการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองพบว่าส่วนใหญ่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ร้อยละ 94.43 ไม่ทราบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ร้อยละ 3.87 และเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ 1.70

2. สรุปผลข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทักษะคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 413 คน ผลการวิจัย พบว่า

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 11.28$, $S.D.=2.33$) คิดเป็นร้อยละ 55.21 รองลงมา มีความรู้ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 27.11 และมีความรู้ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.68

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 41.20$, $S.D.=4.79$) คิดเป็นร้อยละ 74.33 รองลงมา มีทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.67

สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$, $S.D.=1.10$) คิดเป็นร้อยละ 64.16 รองลงมา มีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับดี คิดเป็นร้อยละ 22.52 และมีสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.32

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับสูง ($\bar{x} = 3.39$, $S.D.=1.51$) คิดเป็นร้อยละ 55.45 รองลงมา มีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.48 และมีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 13.07

ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลกส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 97.75$, $S.D.=8.53$) คิดเป็นร้อยละ 48.67 รองลงมา มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 46.73 และมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 4.60

3. สรุปผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสถานภาพของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู และ ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกส่งผลต่อพฤติกรรมผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 413 คน การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิด PERMA model มาใช้กับการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูด้วยจิตวิทยาเชิงบวกโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{x} = 97.75$, $S.D. = 8.53$) สอดคล้องกับการศึกษาของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538) ผลการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แบบประชาธิปไตย แบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล ส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ และการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ แบบตามใจ แบบควบคุม และแบบทอดทิ้ง ส่งผลเสียต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่าความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ทศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู และความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนเพศ อายุ อาชีพ ศาสนาของผู้ปกครอง จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมภายในครอบครัว เพศ อายุ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัยส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง ทางสถิติที่ระดับ 0.05 อภิปรายได้ว่า การที่พ่อแม่ของเด็กเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเองจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูเชิงบวกมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เลี้ยงดูเด็กเป็นบิดา/มารดา จึงให้ความรักความผูกพัน ความเอาใจใส่ และความปรารถนาดีอย่างเต็มที่

ดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญาการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม การส่งเสริมพัฒนาการตามวัย รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับเด็กเพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีภาวะโภชนาการและพัฒนาการที่สมวัย ทำให้การเลี้ยงดูเป็นไปในทิศทางบวก อีกทั้งผู้เป็นพ่อแม่ย่อมมีความรู้ความเข้าใจต่อพัฒนาการพฤติกรรมและความต้องการของเด็กตามวัย มีเจตคติที่ดีต่อการเลี้ยงดูมีสุขภาพดีทั้งกายและใจ มีทักษะในการจัดการความเครียดและปัญหาต่างๆทั้งในเรื่องส่วนตัว การงาน ความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสุขในการทำหน้าที่ของพ่อแม่ย่อมส่งผลต่อความมั่นใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรเชิงบวก สอดคล้องกับการศึกษาของ แอนนิก้า (Axelsson, Lundqvist & Sandberg, 2020) ที่ศึกษาพบว่าพี่น้องและเพื่อนสนิท พ่อแม่และปู่ย่าตายายที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลในทางบวกต่อพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ เช่น การอ่านและการเขียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร และพัชราภรณ์ พุทธิกุล (2560) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ส่วนใหญ่ ยายเป็นผู้เลี้ยงดูหลัก โดยสาเหตุหลักที่เด็กปฐมวัยที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่คือการย้ายถิ่นไปทำงานในเขตเมือง พบว่าเด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่มีปัญหาสำคัญ คือ การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมของผู้เลี้ยงดูหลักซึ่งส่วนใหญ่เป็นปู่ย่าตายาย และพบว่ามีพัฒนาการด้านสติปัญญาล่าช้ากว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูและอยู่กับพ่อแม่ และสอดคล้องกับการศึกษาของสุพัตรา บุญเจียม (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กของผู้เลี้ยงดู มี 2 ปัจจัยคือ 1) การอาศัยอยู่กับบิดามารดาของเด็ก (AOR = 2.0; 95%CI: 1.26 to 3.24; p-value 0.003) 2) ครอบครัวขยาย (AOR = 1.7; 95% CI: 1.11 to 2.78; p-value 0.043) ดังนั้น การสร้างเสริมให้ผู้เลี้ยงดูมีพฤติกรรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมต้องส่งเสริมให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน เด็กได้อยู่กับบิดามารดา จะสามารถสร้างพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมแก่ผู้เลี้ยงดูได้

2. สถานภาพสมรสของผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองทางสถิติที่ระดับ 0.01 อภิปรายได้ว่า ผู้ปกครอง หรือครอบครัวที่ไม่พบปัญหาแตกแยกจะทำให้สามารถเลี้ยงดูเด็กเชิงบวกได้อย่างเหมาะสม โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ส่งผลให้มีพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กเชิงบวก เนื่องจากการสนับสนุนของคู่สมรส และการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างเหมาะสม จะสามารถส่งเสริมให้พ่อแม่มีพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กเชิงบวก สอดคล้องกับการศึกษาของ Brendtro & Long (1995) การที่พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่ต่างมีครอบครัวใหม่ ครอบครัวที่มีการหย่าร้างหรือแตกแยก สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นขาดความอบอุ่นขาดความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใหญ่ วัยรุ่นเลยขาดโอกาสรับค่านิยมที่ดีเข้าไปในใจของตน ดังนั้นการบ้านที่พ่อแม่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู มีการแลกเปลี่ยนและร่วมกันวางแผนที่จะดูแลเด็ก พ่อแม่อยู่ด้วยกันจะ

ช่วยให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี ความรักความอบอุ่นในครอบครัวดี ส่งผลให้มีพฤติกรรมการเล่นดูเชิงบวก

3. ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองทางสถิติที่ระดับ 0.01 อภิปรายได้ว่า หากผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยยังมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยจะสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างเหมาะสมได้ จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกอบอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จึงทำให้โอกาสในการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพได้น้อยกว่ากลุ่มผู้ปกครองที่มีอาชีพฐานะทางสังคมดีกว่า และจากภาวะเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาในการเล่นดูลูกได้ไม่เต็มที่ และขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้ เพื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ส่งผลต่อการเลือกตัดสินใจปฏิบัติ และมีพฤติกรรมการเล่นดูเด็กที่ไม่เหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับการศึกษาของ ต้องตา ชันธิวิธี และจิรวรรณ แทนวัฒนกุล (2561) การที่ผู้ดูแลที่มีความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาอยู่ในระดับต่ำจะทำให้เด็กมีโอกาสเกิดพัฒนาการด้านการใช้ภาษาไม่สมวัยได้เป็น 3.87 เท่าของผู้ดูแลที่มีระดับความรู้ในระดับสูง ดังนั้นหากผู้ปกครองไม่มีความรู้ในเรื่องการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้เด็กปฐมวัยอาจเกิดพัฒนาการล่าช้าได้

4. ทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวก ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองทางสถิติที่ระดับ 0.01 อภิปรายได้ว่า หากผู้ปกครองมีทักษะจิตวิทยาเชิงบวกจะส่งผลให้การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นไปในทิศทางบวก ผลการศึกษา พบว่า ระดับทักษะเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 31-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีโอกาสในการค้นหาข้อมูล รับข่าวสารข้อมูล ทำความเข้าใจที่หลากหลายได้ง่ายมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ทำให้มีมุมมองและแนวคิดที่กว้างขวาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทศนีย์ นาคคุณทรง (2546) บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของพ่อแม่ในการเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองต้องมีเจตคติที่ดีต่อเด็ก ต้องเข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในวัยต่างๆ ไม่ตำหนิเด็กเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่แปลกไปจากอื่นๆ หาสาเหตุและทำความเข้าใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็ก ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการเล่นดูแบบเชิงบวก

5. สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู ส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครองทางสถิติที่ระดับ 0.01 อภิปรายได้ว่า หากสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในเอื้อต่อการเลี้ยงดูจะทำให้พฤติกรรมการเล่นดูเด็กปฐมวัยเป็นไปในทิศทางบวก ผลการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูระดับปาน

กลาง อาจเนื่องจากผู้ปกครองได้รับการช่วยเหลือ สวัสดิการต่าง ๆ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการเลี้ยงดูเด็กไม่เพียงพอ เช่น ที่พักอาศัยไม่เอื้อต่อการเลี้ยงดูเด็ก ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนจากสังคม มีรายได้ต่อเดือนไม่พอเพียง ทำให้ผู้เลี้ยงดูไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูเด็กอย่างเต็มที่ ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้และค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของลูก และการเลี้ยงลูกเชิงบวก อาจส่งผลให้มีพฤติกรรมและการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับการศึกษาของนิพาวรรณ แสงพรม และสุภาพร ชินสมพล (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมวิทยา เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่นหรือด้านภาวะเศรษฐกิจของมารดา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการแผนกกุมารเวชกรรมโรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.86$) และสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิ (2521) ซึ่งให้เห็นว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ พันธกรรม และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมคือสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่ให้คุณค่าให้คุณแสดงออกโดยได้ตอบในลักษณะต่างๆ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางชุมชน สิ่งแวดล้อมทางมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมภูมิประเทศ

6. ความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวก ส่งผลต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวกของผู้ปกครอง ทางสถิติที่ระดับ 0.01 อภิปรายได้ว่า หากผู้ปกครองมีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกจะส่งผลต่อพฤติกรรมเลี้ยงดูเด็กเชิงบวก ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ระดับความตระหนักในการจัดการเรียนรู้เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องจากผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญในการสร้างวินัยเชิงบวกให้แก่เด็ก มีการตั้งกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นภายในครอบครัว ให้เด็กรู้จักระเบียบ กฎกติกา มีวินัย และรู้จักรักษาเวลา แบ่งเวลาให้เหมาะสม หากเด็กไม่ปฏิบัติตามจะมีลงโทษที่ชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของ Supartini et al. (2020) ที่พบว่าความตระหนักและนักจิตวิทยา เป็น 2 บทบาทที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กโดยเฉพาะเด็กปฐมวัย และสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา สุวรรณทัต และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2553) ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ ให้การสนับสนุนมีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของบุตร มีความเสมอต้นเสมอปลายและความชัดเจนในการให้รางวัลต่อพฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริมและการลงโทษต่อพฤติกรรมที่ต้องการระงับซึ่งวิธีการต่างๆล้วนส่งผลทางบวกต่อการเสริมสร้างจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อบุตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งในจังหวัดพิษณุโลก ควรมีการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเลี้ยงเด็กปฐมวัยแบบเชิงบวก ได้แก่ เรียนรู้การปรับอารมณ์ตัวเอง ไม่ใช่ความรุนแรง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กปฐมวัยและใช้เวลาทำกิจกรรมอยู่กับเด็กปฐมวัยให้ได้มากที่สุด เน้นการพูดคุยด้วยเหตุผลมากกว่าใช้ความรุนแรงในครอบครัว เนื่องจากอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีทำให้เด็กเรียนรู้จดจำพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง และส่งผลต่อพัฒนาการอาจทำให้เด็กปฐมวัยเกิดพัฒนาการล่าช้าอีกด้วย หากมีการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

1.2 หน่วยงานภาครัฐ ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพผู้ปกครองในด้าน ความรู้ การดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย และทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาต่อยอดปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก โดยมีการสังเกตและสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเปรียบเทียบการเลี้ยงดู 4 แบบ ได้แก่ 1) การเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 2) การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด 3) การเลี้ยงดูแบบตามใจ และ 4) การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีผลต่อพัฒนาการและพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปฐมวัยหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐาน สถาน พัฒนา เด็ก ปฐมวัย แห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.*
- กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM).* สำนักงานกิจการโรงพยาบาลคุ้มครองการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *แนวทางการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. สำนักงานกิจการโรงพยาบาลคุ้มครองการสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.*
- กระทรวงสาธารณสุข. (2566). *ผลการดำเนินการการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามกลุ่มอายุ.*
https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=2238b7879f442749bd1804032119e824
- กุโซ โทคิโกะ. (2019). *พ่อแม่จ๋าอย่าโกรธหนู* (กิ่งดาว ไตรยสุนันท์, ผู้แปล). นานมีบุ๊คส์.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติวันพฤหัสบดีที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องกรุงเทพ บอลรูม ชั้น 2 โรงแรมรอยัล ซิตี กรุงเทพฯ. คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.*
- คณะจิตวิทยา. (2562). *Gender Role.* <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/gender-role>
- จรรยา สุวรรณพัต, และดวงเดือน พันธุนานาวิน. (2521). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจในทางจิตวิทยา.* ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยา สุวรรณพัต, และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (2553). *ประมวลสังเคราะห์ผลงานวิจัยประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย เล่ม 2. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- ชฎาภรณ์ ชื่นตา, สุภาพร แก้วใส, และสมจิต แซ่ลิ้ม. (2561). *การพัฒนาการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดยโสธร. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร.*
- ดวงรัตน์ วังเกล็ดแก้ว. (2560, 26 พฤษภาคม). *กุมารแพทย์ด้านพัฒนาการเด็ก [สัมภาษณ์].*
- ต้องตา ชันฉวี, และจิราวรรณ แทนวัฒนกุล. (2561). *ปัจจัยที่มีโอกาสทำให้เกิดพัฒนาการด้านการใช้*

ภาษาไม่สมวัยในเด็กอายุ 9 เดือน ในเขตจังหวัดขอนแก่น. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 41(3), 87-97.

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences).

<https://www.happyhomeclinic.com/Download/article/a01-multiple%20intelligence.pdf>

ทัศนีย์ นาคคุณทรง. (2546). การจัดการศึกษาระดับบริหาร. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

นราทิพย์ ผินประดับ. (2562). ทุนจิตวิทยาเชิงบวก: แนวคิด การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการกรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 5(2), 163-174.

นันทวีร์ พงษ์นาค. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิตยา คชภักดี, และอรพินท์ เหล่าสุวรรณพงษ์. (2542). คู่มือการฝึกอบรมการทดสอบพัฒนาการเด็กปฐมวัย Denver II. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล.

นิพาวรรณ แสงพรหม, และสุภาพร ชินสมพล. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. ในการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ "สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน" ครั้งที่ 2 18-19 มิถุนายน 2558 (น. 52-58). วิทยาลัยนครราชสีมา.

นุชรา บุญกนก. (2531). บทบาทของบิดาในการเสริมมารดาในการเลี้ยงดูทารก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรัชญาพร อิศาระ, จุฑามาศ ผลมาก, เพชรลดา สีขาว, และบุษยรัตน์ ศิลปวิทยากร. (2560). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ในจังหวัดพะเยา. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 35(2), 169-176.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2553). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณพิมล วิปลากร. (2564). พัฒนาการเด็กล่าช้า. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. <https://www.thaihealth.or.th/?p=278087>

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136(ตอนที่ 56ก), 5-16.

พริญา มายูร. (2564). พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดู เขตสุขภาพที่ 7: รายงานการประชุม. สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ.

พริญา มายูร. (2565). พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดู เขตสุขภาพที่ 7.

<https://hpci.anamai.moph.go.th/h/Res/ResFile/2564001901.docx>

- เพ็ญศรี พิชัยสนิท. (2522). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสุศึกษา*, 2(8), 37-46.
- ภควดี นนทพันธ์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเด็ก จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*, 1(3), 10-24.
- รติชน พีรยส. (2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. เอมีเทรดดี.
- รวี ศิริปริชยากร, และขวัญใจ จริยาทัศน์กร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครนายก ตามการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ. *วารสารวิจัย มสค. สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 14(1), 92-109.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 (ตอนพิเศษ 23ง), 2-6.
- ธัญญ์ กิติพรชัย. (2515). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูในด้านความเข้มงวด การลงโทษกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุตร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพฯ.
- วงษ์เดือน สายสุวรรณ. (2546). *ประวัติการถูกลงโทษของมารดา พฤติกรรมก้าวร้าวของมารดาและพฤติกรรมก้าวร้าวของบุตรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงโทษของมารดา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. นครปฐม.
- วัจนี ไทรงาม. (2539). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเด็กตามพื้นฐานอารมณ์กับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดา: กรณีศึกษามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชนเขตพระโขนง* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. กรุงเทพฯ.
- วิชา มหาคุณ, และวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล. (2533). *ผลกระทบของเด็กถูกลงโทษทำทารุณกรรม: มาตรการป้องกันแก้ไข ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนที่เคยต้องคดี* (รายงานผลงานวิจัย). สมาคมสวัสดิการเด็กในประเทศไทย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้ *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. *ข่าวการวิจัยการศึกษา*, 18(3), 9.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2553). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครอง กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลทุกไถ่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ.
- สกาวรัตน์ เทพรักษ, จรรยา สืบนุช, จารุณี จตุรพรเพิ่ม, และวัฒนา ตรงพาณิชย์. (2557). *การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตสาธารณสุขที่ 4 และ 5: การศึกษาค้นคว้าด้วย*

ตนเองงานอนามัยแม่และเด็กกลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพคุณอนามัยที่ 4. กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย.

สกวรัตน์ เทพรักษ์, ภัสสร มุกดาเกษม, จรรยา สืบนุช, และจารุณี จตุพรเพิ่ม. (2560). การศึกษาปัจจัยด้านการเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตสาธารณสุขที่ 4 และ 5. *วารสารคุณอนามัยที่ 9: วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 11(5), 21-42.

สมพร สุทัศนีย์. (2547). *จิตวิทยาการปกครองในชั้นเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักตรวจราชการกระทรวง. (2564). *สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย ปี 2564: การประชุมสรุปผลการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข รอบที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. กรมอนามัย.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2550). *การจัดการศึกษาปฐมวัยในมลรัฐไอโอวาและมลรัฐมินนิโซตาประเทศสหรัฐอเมริกา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชา จันทรเอม. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ไทยวัฒนาพานิช.

สุพัตรา บุญเจียม. (2564). พฤติกรรมการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารคุณอนามัยที่ 7 ขอนแก่น*, 13(2), 7-22.

สุรียเดว ทริปาตี. (2562). *เด็กไม่ใช่ผ้าขาว อย่าเข้าใจผิด*. แพรวเพื่อนเด็กอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

อรุณฉัตร คุรุวานิชย์. (2562). *ความหมายของจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology)*.

<https://www.lifeeducation.in.th/life-education-positive-education/>

อารีย์ คำสังฆะ. (2554). *การส่งเสริมความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองใช้ชุดกิจกรรมเล่นกับลูกปลุกภาษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร, และพัชราภรณ์ พุทธิกุล. (2560). การวิเคราะห์สถานการณ์ของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยผู้ปกครองที่ไม่ใช่พ่อแม่ และการนำเสนอนวัตกรรมเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว. *วารสารครุศาสตร์*, 45(3), 188-205.

Altafim, E. R. P., McCoy, D. C., & Linhares, M. B. M. (2018). Relations between parenting practices, socioeconomic status, and child behavior in Brazil. *Children and youth services review*, 89, 93-102.

Bandura, A. (1973). *Aggression: A Social Learning Analysis*. . Prentice-Hall.

Baumrind, D. (1971). Current Patterns of Parental Authority. *Developmental Psychology Monographs*, 4, 41-103.

Bloom, B. S. (1975). *Taxonomy of Education*. . David McKay Company.

- Brendtro, L., & Long, N. (1995). Breaking the cycle of conflict. *Educational Leadership*, 52(5), 52-56.
- Broom, B. L. (1984). Consensus about the marital relationship during transition to parenthood. *33*(4), 223-228.
- Chintaradeja, P. (2021). The Primary Study of Well- being while Working from Home of Gen Y Employees in Bangkok during Covid 19 Pandemic Crisis. *Journal of Social Sciences Mahamakut Buddhist University*, 4(1), 8-23.
- Crowell, J. A., Keluskar, J., & Gorecki, A. (2019). Parenting behavior and the development of children with autism spectrum disorder. *Comprehensive psychiatry*, 90, 21-29.
- Engler, R., & Guisan, A. (2009). MIGCLIM: Predicting Plant Distribution and Dispersal in a Changing Climate. *Diversity and Distributions Journal*, 15, 590-601.
- Frongillo, E. A., Nguyen, H. T., Smith, M. D., & Coleman-Jensen, A. (2017). Food insecurity is associated with subjective well-being among individuals from 138 countries in the 2014 Gallup World Poll. *The Journal of nutrition*, 147(4), 680-687.
- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: A Theory of Multiple Intelligences*. . Basic Books.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. McGraw-Hill.
- Huebner, E. S., Furlong, M. J., & Gilman, R. (2009). *Handbook of Positive Psychology in Schools*. Taylor&Francis.
- Hurlock, E. B. (1972). *Child Development*. McGraw-Hill.
- Isaranurug, S., Nanthamongkolchai, S., & Kaewsiri, D. (2005). Factors influencing development of children aged one to under six years old. *J Med Assoc Thai*, 88(1), 86-90.
- Jackson, B. (2022). *Supporting children at home The PERMA Model of wellbeing*. Gloucestershire Educational Psychology.
- Jump, N. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGraw Hill.
- Kern, M. L., Waters, L. E., Adler, A., & White, M. A. (2015). A multidimensional approach to measuring well-being in students: Application of the PERMA framework. *The journal of positive psychology*, 10(3), 262-271.
- Kirschman, K. J. B., Johnson, R. J., Bender, J. A., & Roberts, M. C. (2009). Positive psychology for children and adolescents: Development, prevention, and promotion. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *Oxford handbook of positive*

- psychology (2nd ed., 133–148). Oxford University Press.
- Koblinsky, S. A., Kuvalanka, K. A., & Randolph, S. M. (2006). Social skills and behavior problems of urban, African American preschoolers: Role of parenting practices, family conflict, and maternal depression. *American Journal of Orthopsychiatry*, 76(4), 554-563.
- Lall, S. (1983). *The New Multinationals: The Spread of Third World Enterprises*. John Wiley & Sons.
- Morin, A. (2020). *8 Ways to Discipline Your Child Without Spanking*.
<https://www.verywellfamily.com/alternatives-to-spanking-1094834>.
- Norrish, J. M., Williams, P., O'Connor, M., & Robinson, J. (2013). An applied framework for positive education. *International Journal of Wellbeing*, 3(2), 147-161.
- Sarwar, S. (2016). Influence of Parenting Style on Children's Behaviour. *Journal of Education and Educational Development*, 3(2), 222.
- Schwartz, N. E. (1975). Nutritional knowledge, attitudes, and practices of high school graduates. *J Am Diet Assoc*, 66(1), 28-31.
- Seligman, M. (2018). PERMA and the building blocks of well-being. *The journal of positive psychology*, 13(4), 333-335.
- Seligman, M. E. (2011a). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Australia: A William Heinemann book. Random House Australia Pty Ltd.
- Seligman, M. E. (2011b). *Flourish: A new understanding of happiness, well-being and how to achieve them*. Nicholas Brealey Pub.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychological Association*, 55(1), 5-14.
- Skeels, H. M., & Dye, H. B. (1939). A study of the effects of differential stimulation on mentally retarded children. *Proceedings. American Association on Mental Deficiency*, 44, 1, 114-136.
- Supartini, T., Weismann, I. T. J., & Hengki, W. (2020). Development of Learning Methods through Songs and Movements to Improve Children's Cognitive and Psychomotor Aspects. *European Journal of Educational Research*, 9(4), 1615-1633.
- Tomlinson, P. S. (1987). Father involvement with first-born infants: Interpersonal and

situational factors. *Pediatric Nursing*, 13, 101-106.

UNICEF. (2020). *Development status*. <https://data.unicef.org/topic/early-childhood-development/development-status>

UNICEF. (2021). *Early Childhood Development Index 2030*.

<https://data.unicef.org/resources/early-childhood-development-index-2030-e CDI2030>

Waylen, A., & Stewart-Brown, S. (2009). Factors influencing parenting in early childhood: A prospective longitudinal study focusing on change. *Child Care Health and Development*, 36(2), 198-207.

Wayne, D. (1995). *Biostatistics: A Foundation of Analysis in the Health Sciences* (6th ed.). John Wiley&Sons.

World Health Organization. (2012). *Early childhood development and disability: A discussion paper*. <http://www.who.int>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนครพนม

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วย
จิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นสำหรับหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
ปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวกในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยคำถาม 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัย จำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและ
พัฒนาการเด็กปฐมวัย จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการจัดการเรียนรู้เชิงบวก จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบประเมินพฤติกรรมการเล่นของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

- ด้านความรู้สึทางบวก (P) จำนวน 5 ข้อ

- ด้านพฤติกรรมมีส่วนร่วม (E) จำนวน 5 ข้อ

- ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันที่ดี (R) จำนวน 5 ข้อ

- ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็จุดแข็งของผู้เรียน (M) จำนวน 5 ข้อ

- ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (A) จำนวน 5 ข้อ

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็น
ความลับ ท่านสามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างเป็นอิสระ โดยไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด แต่
จะนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้สมบูรณ์ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง

1. ความสัมพันธ์กับเด็กปฐมวัย

บิดา/มารดา พี่เลี้ยงเด็ก ปู่/ย่า/ตา/ยาย ญาติ

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ..... ปี

4. สถานภาพ

สมรส หม้าย/หย่า/แยก โสด

5. อาชีพ

ไม่ได้ประกอบอาชีพ รับจ้าง/ลูกจ้าง
 เกษตรกร ค้าขาย
 ข้าราชการ ข้าราชการเกษียณ
 ธุรกิจส่วนตัว พนักงานภาครัฐ
 พนักงานบริษัท อื่นๆ ระบุ.....

6. นับถือศาสนา

พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ.....

7. ระดับการศึกษา

ไม่ได้เรียน ประถมศึกษาตอนต้น
 ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช.
 ปวส. ปริญญาตรี
 มากกว่าปริญญาตรี ระบุ.....

8. จำนวนสมาชิกในครอบครัว..... คน

9. รายได้รวมภายในครอบครัว ..... บาทต่อเดือน

2. ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กปฐมวัย

10. เพศ ชาย หญิง

11. อายุ ..... ปี ..... เดือน

12. การประเมินพัฒนาการตามเกณฑ์คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

(DSPM)

พัฒนาการสมวัย พัฒนาการล่าช้า

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง โปรดจติเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด

ถูก หมายถึง ท่านมีความเห็นว่าข้อความดังกล่าวนั้นถูกต้อง

ผิด หมายถึง ท่านมีความเห็นว่าข้อความดังกล่าวนั้นผิด

ข้อ ที่	ความรู้ในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	คำตอบ	
		ถูก	ผิด
1.	การขาดสารอาหารไม่มีผลต่อการเรียนรู้ การนอนหลับได้สนิท การมีสมาธิ ในการเรียนหรือทำกิจกรรมของเด็ก		
2.	เด็กอายุ 3-5 ปี ควรนอนวันละ 6-8 ชั่วโมง		
3.	แปรงฟันให้เด็กตั้งแต่ซี่แรกด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์		
4.	เด็กวัยก่อนเรียน (อายุ 3-5 ปี) หากตื่นนอนช่วงกลางคืนควรให้ดื่มนมเพิ่มจะทำให้เด็กนอนหลับสนิท		
5.	ริมฝีปากเด็กซีด แดกแห้งหรือเป็นแผลบริเวณมุมปาก เป็นอาการหนึ่งที่แสดงว่าเด็กขาดสารอาหาร		
6.	การที่เด็กนอนหลับเพียงพอไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย และการเพิ่มส่วนสูง		
7.	เมื่อเด็กร้องไห้จนงอแงไม่ได้ตั้งใจแล้วผู้ใหญ่เข้าไปอุ้ม จะทำให้เด็กยังมีพฤติกรรมเอาแต่ใจมากขึ้น		
8.	เด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน ยังพูดติดต่อกัน 2 คำขึ้นไปอย่างมีความหมายไม่ได้เช่น กินข้าว หิวนม ไปเที่ยว ตุกตาเดิน ถือว่าพัฒนาการไม่สมวัย ต้องรีบส่งเสริมพัฒนาการ		
9.	การเล่นของเด็กเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ใช่การเรียนรู้		
10.	การให้เด็กดูโทรทัศน์ หรือเล่นมือถือนานๆ จะส่งผลทำให้เด็กสมาธิสั้น ไม่มีสมาธิในการเรียน		
11.	เด็กควรได้เล่นกับกลุ่มวัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน พ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงดูเด็กไม่เหมาะที่จะเล่นกับเด็ก		

คำชี้แจง โปรดจติเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด
 ถูก หมายถึง ท่านมีความเห็นว่าข้อความดังกล่าวนั้นถูกต้อง
 ผิด หมายถึง ท่านมีความเห็นว่าข้อความดังกล่าวนั้นผิด

ข้อ ที่	ความรู้ในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	คำตอบ	
		ถูก	ผิด
12.	เด็กควรได้รับการประเมินพัฒนาการทุก 1 เดือน โดยพ่อ แม่ ผู้ปกครอง		
13.	เด็กที่ประเมินว่ามี “พัฒนาการสงสัยล่าช้า” ควรได้รับการกระตุ้นด้านสงสัยล่าช้า บ่อยๆ อย่างน้อย 3 ครั้ง/วัน หรือทุกครั้งเมื่อต้องทำกิจกรรมนั้น เด็กจะมีพัฒนาการ สมวัยได้		
14.	เฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้นที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้สมวัยได้ดี ที่สุด		
15.	เด็กวาดรูปวงกลมที่บรรจบกันตามแบบได้ โดยไม่มีเหลี่ยม ไม่ว่าจะเป็พัฒนาการ ด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา		
16.	เด็กยืนขาเดียวได้เป็นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่และการเคลื่อนไหว		
17.	เด็กประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 8 ชิ้นได้เป็นพัฒนาการด้าน กล้ามเนื้อมัดใหญ่และการเคลื่อนไหว		
18.	เด็กทำความสะอาดตนเองโดยการล้างกัน ล้างมือ หลังจากขับถ่ายอุจจาระได้เป็น พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม		

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกและพัฒนาการเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไป แล้วประเมินตามความเป็นจริงที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้รับการประเมิน โดยประเมินให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	ระดับการประเมิน				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.จิตวิทยาเชิงบวกเป็นศาสตร์ที่อยู่ใกล้ตัวสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง					
2.จิตวิทยาเชิงบวกคือการมองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ					
3.การตีถือเป็นการสั่งสอนให้เด็กหลายจำ					
4.กิจกรรมกิน กอด เล่น เล่า เป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาเชิงบวก					
5.พัฒนาการที่ดีเริ่มต้นจากการดูแลที่ดี					
6.หากเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เด็กก็สามารถมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้					
7.การส่งเสริมพัฒนาการเป็นหน้าที่ของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น					
8.การลงโทษให้มีข้อตกลงกับเด็กมีเวลาจำกัดในการเล่น ธิบของรางวัล เช่น ธิบของเล่น งดเล่นมือถือ งดเล่นเกมส ไมจำเป็นต้องตีหรือดุรุนแรง					
9.การเลี้ยงลูกเชิงบวกต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่หย่อนหรือตึงจนเกินไป					
10.การเลี้ยงลูกเชิงบวกควรให้ความรัก มีกฎระเบียบ และมีเวลาให้อย่างสม่ำเสมอ					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดู

1. จัดซื้ออุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้แก่บุตรของลูกหลานของท่าน (เช่น สมุดระบายสี จิ๊กซอ ดินน้ำมัน อุปกรณ์กีฬา ตัวต่อเลโก้ เป็นต้น)

- เป็นประจำ (ทุกสัปดาห์)
 เป็นครั้งคราว (2-3 ครั้งต่อเดือน)
 ไม่เคยเลย

2. ได้รับงบประมาณสนับสนุนหรืออุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยจากหน่วยงาน

ภาครัฐ

- เคยได้รับ ไม่เคยได้รับ

3. มีสวนสาธารณะหรือสนามกีฬาบริเวณใกล้บ้านของท่าน

- มี ไม่มี

4. มีคนคอยดูแลเด็กปฐมวัยแทน เมื่อคุณไม่ว่างหรือติดธุระ

- มี ไม่มี

5. มีระยะทางจากที่ทำงานไม่ไกลจากที่บ้านหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากนัก

- ใช่ ไม่ใช่

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการใช้เวลาร่วมกับคนในครอบครัว

1. มีตารางเวลาคอยกำกับเวลาสำหรับเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมให้แก่เด็กปฐมวัย

- มี ไม่มี

2. มีการกำหนดบทลงโทษและพูดคุยทำข้อตกลงกับเด็ก หากเด็กมีกระทำความผิดจะลงโทษตามข้อกำหนด

- มี ไม่มี

3. มีการสร้างวินัยแก่ตนเองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย คอยอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ

- เป็นประจำ เป็นครั้งคราว

4. ระยะเวลาที่อยู่ร่วมกับเด็กปฐมวัยหรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัย

- 0 – 2 ชั่วโมง 3 – 5 ชั่วโมง มากกว่า 5 ชั่วโมง

5. คอยติดตามและประเมินพัฒนาการของบุตรหลานท่านด้วยตัวเองอยู่เสมอด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual: DSPM)

- เป็นประจำทุกเดือน
 เป็นครั้งคราว
 ไม่เคยเลย

ส่วนที่ 6 แบบประเมินส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

คำชี้แจง โปรดจติเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ท่านปฏิบัติตามความเป็นจริงที่สุด

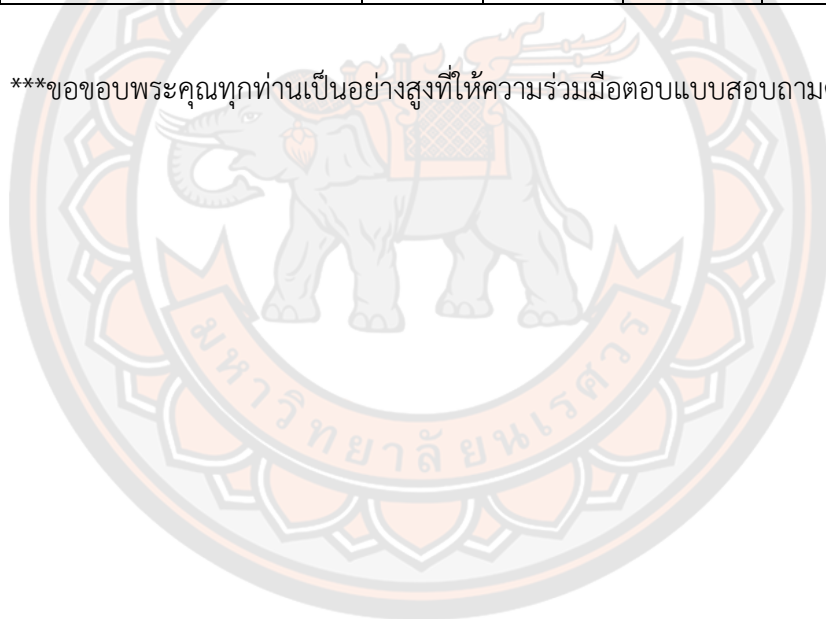
ที่	รายการพฤติกรรม	พฤติกรรมปฏิบัติ				
		มีการปฏิบัติทุกครั้ง (5)	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง (4)	มีการปฏิบัติบางครั้ง (3)	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง (2)	ไม่มีการปฏิบัติเลย (1)
ด้านความรู้สึกทางบวก (P)						
1	ควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ เมื่อรู้สึกโมโหหรือหงุดหงิด					
2	ดูดีว่ากล่าวลูก เมื่อลูกกระทำความผิด					
3	ชื่นชมลูกเมื่อใช้ลูกทำงานบ้าน					
4	มีทัศนคติที่ดีในการพูดคุยกับลูก ใช้ถ้อยคำสุภาพ เช่น “แม่เข้าใจความรู้สึกของหนูนะ แต่ควรทำ...แบบนี้ดีกว่า”					
5	เมื่อลูกทำความผิด พ่อแม่ควรปลอบลูกแทนตะคอกว่ากล่าวและให้คำแนะนำวิธีการให้ลูกแทน เช่น ลูกทำแก้วน้ำหก ควรปลอบลูกว่า “ไม่เป็นไรนะ					

ที่	รายการพฤติกรรม	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
		มีการปฏิบัติทุกครั้ง (5)	มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง (4)	มีการปฏิบัติบางครั้ง (3)	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง (2)	ไม่มีการปฏิบัติเลย (1)
	คราวต่อไปหนูต้องระวังมากกว่านี้”					
ด้านพฤติกรรมกามีส่วนร่วม (E)						
6	ชวนลูกเล่น ออกกำลังกายข้างนอกบ้าน					
7	รับประทานอาหารร่วมกันทั้งครอบครัว					
8	ให้ลูกช่วยทำงานบ้านเล็กน้อยๆ					
9	ไปเที่ยวพร้อมกันทั้งครอบครัวในวันหยุดหรือเมื่อมีเวลาว่าง					
10	ไม่ทิ้งลูกให้อยู่คนเดียว หรือรู้สึกโดดเดี่ยว					
ด้านมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี (R)						
11	เล่านิทานก่อนนอนให้ลูกฟัง					
12	กอดลูกเป็นประจำทุกวัน					
13	ติลูกเมื่อกระทำความผิดหรือไม่เชื่อฟังตามที่สั่งสอนลูกไว้					
14	กล่าวคำ “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ภายในครอบครัว					
15	อะไรที่ห้าม ต้องพูดให้ชัดเจนเพื่อเป็นสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตให้ลูกต่อไป เช่น การห้ามใช้ความรุนแรง ไม่ใช่					

ที่	รายการพฤติกรรม	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
		มีการปฏิบัติ ทุกครั้ง (5)	มีการปฏิบัติ บ่อยครั้ง (4)	มีการปฏิบัติ บางครั้ง (3)	มีการปฏิบัติ น้อยครั้ง (2)	ไม่มีการ ปฏิบัติ เลย (1)
	นิ้วมือเหยงปลักไฟเพราะอาจ เกิดอันตรายได้ เป็นต้น					
ด้านการรับรู้ถึงความหมายและเป้าหมาย (M)						
16	วิเคราะห์ปัญหาของลูกอย่าง สร้างสรรค์					
17	หาจุดเด่นและข้อดีของลูก					
18	ตั้งกฎหรือข้อห้าม เมื่อลูก ปฏิบัติอีกจะได้รับบทลงโทษ					
19	เรียนรู้พฤติกรรมของลูกว่า ชอบทำอะไร ไม่ชอบทำอะไร					
20	เข้าใจและเรียนรู้ในการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตาม ช่วงวัย					
ด้านคำนึงถึงสิ่งที่เป็นจุดแข็งของลูก (A)						
21	สนับสนุนให้ลูกทำสิ่งที่ชอบ					
22	สนับสนุนให้ลูกคิดค้นการเล่น ใหม่ ๆ อย่างอิสระ โดยมี ผู้ปกครองดูแลอย่างใกล้ชิด					
23	ให้ลูกคิดเองในการแก้ไข ปัญหาเมื่อเกิดปัญหา และให้ คำแนะนำในสิ่งที่ควรจะเป็น					
24	มีตัวเลือกให้ลูก ให้ลูกเลือก และลงมือทำเอง เช่น “วันนี้ หนูอยากทำงานบ้านอะไร” คอยชี้แนะ ให้คำชื่นชมหรือให้					

ที่	รายการพฤติกรรม	พฤติกรรมกาปฏิบัติ				
		มีการปฏิบัติ ทุกครั้ง (5)	มีการปฏิบัติ บ่อยครั้ง (4)	มีการปฏิบัติ บางครั้ง (3)	มีการปฏิบัติ น้อยครั้ง (2)	ไม่มีการ ปฏิบัติ เลย (1)
	รางวัลลูกเมื่อลูกทำเสร็จ					
25	สนับสนุนหาอุปกรณ์สิ่งของ ต่าง ๆ ในการส่งเสริม พัฒนาการของลูก เช่น สมุด วาดรูป ดินสอระบายสี ดิน น้ำมัน เป็นต้น					

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ข เอกสารการรับรองวิจัยในมนุษย์

AF 08-09/5.0

COA No. 381/2021

IRB No. P2-0174/2564

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 เบอร์โทรศัพท์ 05596 8642

หนังสือรับรองโครงการวิจัยครั้งแรก

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

ชื่อโครงการ : ปีวิจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยจิตวิทยาเชิงบวก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก

ผู้วิจัยหลัก : นายภาคิน จันโหมก

สังกัดหน่วยงาน : คณะสาธารณสุขศาสตร์

วิธีทบทวน : การพิจารณาแบบเร่งรัด (Expedited Review)

รายงานความก้าวหน้า : ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี หรือส่งรายงานฉบับสมบูรณ์
หากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก่อน 1 ปี

เอกสารรับรอง

1. AF 01-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564
2. AF 02-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564
3. AF 03-10 เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564
4. AF 04-10 เวอร์ชัน 2.0 วันที่ 7 สิงหาคม 2564
5. AF 05-10 สำหรับอายุ 13-19 ปี เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 7 สิงหาคม 2564
6. AF 05-10 สำหรับอายุ 20 ปีขึ้นไป เวอร์ชัน 2.0 วันที่ 7 สิงหาคม 2564
7. AF 06-10 เวอร์ชัน 2.0 วันที่ 7 สิงหาคม 2564
8. สรุปโครงการเพื่อการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
เวอร์ชัน 3.0 วันที่ 20 สิงหาคม 2564
9. โครงร่างทำวิทยานิพนธ์ เวอร์ชัน 3.0 วันที่ 20 สิงหาคม 2564
10. ประวัติผู้วิจัย เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564

11. แบบสอบถาม เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564
12. Budget เวอร์ชัน 1.0 วันที่ 1 มิถุนายน 2564

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ภาคิน จันโธมา
วัน เดือน ปี เกิด	18 เมษายน 2540
ที่อยู่ปัจจุบัน	459/346 หมู่ 7 ถนนมิตรภาพ ตำบลสมอแข อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก 65000
ที่ทำงานปัจจุบัน	364 โรงพยาบาลเนินมะปราง ตำบลเนินมะปราง อำเภอเนินมะปราง พิษณุโลก 65190
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2563 รับข้าราชการ โรงพยาบาลเนินมะปราง พ.ศ. 2562 พนักงานกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลเนินมะปราง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2562 ส.บ. (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก สมทบมหาวิทยาลัยบูรพา

